

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:
Egy évre 24 korona.
Egy hónapra 2 korona.

VIDÉKEN:
Egy évre 28 korona.
Egy hónapra 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:
4-hasas poszt sor egyszer 20 fillér,
minden következőnél 16 fillér.
Nyilatkozat sora 40 fillér

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 257.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1904.

FELELŐS SZERKESZTŐ:

Stauber József.

Szombat, április 30.

Mai számunk főbb közleményei:

Vezérelkek: Az aradi ipartestület a sztrájk-törvény mellett.
Arad, a kormány és a katonai kincstár.
Az aradi tanító-konviktus.
A tornaegetület küldöttsége a kultuszminiszternél.
Országszág nem tűr közbenjárást.
Fenyő Sándor kiadatása.
A magántudós öngyilkossága.
A hegyaljai motoros ellen.
Az ipartestület és a vasúti sztrájk.
Tomecsányi Russai meghalt.
Zilahy — debreceni szinigazgató.
Bűnügyi vizsgálat aradi vasutasok ellen.
Lövés az éjszakában.
Tárcs: Két leten. Irta: Faragó Rezső.
Csarnok: Hírtűzészés. Irta: Szántó Kálmán.

Az aradi ipartestület a sztrájk-törvény mellett.

Arad, április 29.

Elkeseredettség van az iparosok között. Ez az érzés most nem a mostoha sorsot, se a kormányt, se a konkurenciát nem illeti, hanem azokat, a kik napról-napra velük dolgoznak, akik az ő révükön jutnak a kenyérhez. A saját munkáikat. Több, vagy kevesebb jogosultság van ebben, vagy amabban a sztrájkban: nem vitatjuk, nem próbáljuk megítélni. De az konstatálható, hogy a mind szaporább sztrájkok az iparosságot egyre jobban elkeserítették. Azt panaszojják: csak nagy nehezen, ügygyel-bajjal kap ma az iparos munkát. Mikor aztán azt megszerzte, a saját munkása leteszi a kalapá-

csot, a gyalut, vagy a vakolót és azt mondja: sztrájkolok. Nem vár jobb időket, a mikor az iparosnak inkább módjában lehetne a bérjavítás. Nem. Mindjárt kell.

És ez az elkeseredettség a magyarázója, hogy a kisiparosok is országszerte állást foglalnak, akciót sürgetnek a sztrájkok ellen. Tegnap a szegedi iparosok akciójáról volt szó e helyütt. Ma már az aradi iparosaink között megindult mozgalomról adhatunk hírt.

Az aradi ipartestület elnöksége indítványt nyújt be az ipartestület elöljáróságához. Az indítvány arra hívja fel az ipartestületet, hogy a mindjobban szaporodó ipari sztrájkok ellen a törvényhozásnak és a kormánynak előterjesztést tegyen, s erre hívja fel az ország összes ipartestületeit is.

Az indítvány hivatkozik az ipartörvény 159. §-ára, a mely szerint az iparhatóságoknak joguk van a jogtalanul kilépő segédet visszahozatni és munkába való beállításra kényszeríteni. Dacára ennek, mondja az indítvány, hogy ezáltal a kezdetűkön levő sztrájkok csirájukban megakadályozhatók lennének, a hatóság soha ezzel a jogával nem él. De még ennél is súlyosabb baj, folytatja az indítvány, hogy az állampolgárok életének, vagyonának közvetlen védelmére rendelt hatóságok, mint a rendőrség, nem állnak hivatásuk magaslatán, a mikor a munka folytonosságának, a dolgozni és dolgoztatni akarók elsőrendű érdekeinek megvédéséről van szó. A büntető törvénykönyv 177. §-a ugyan magánosok elleni erőszak vétségének minősíti és hat-

hónapig terjedő fogsággal sújtja azt, a ki a munkabér felemelése vagy leszállítása végett valamely munkás vagy munkaadó ellen erőszakot követ el, azt erőszakkal fenyegeti, továbbá azt a csoportot, mely a műhely előtt összegyűl a végett, hogy a munkát akadályozza vagy a munkásokat a munka elhagyására bírja. Ezt a jogát se vette igénybe az iparhatóság, bár például legutóbb a bádigos munkások fele munkába állott volna, de a másik makacsabbik rész terrorizálta.

A budapesti rendőrfőkapitány volt az első hatóság, a ki ezt a jogot használta, a mikor letartóztatta a sztrájkoló fuvarosok közül azokat, a kik társaik munkába állását megátolták.

Az indítvány szerint a hazai ipartestületek kérik föl a kormányt, hogy a sztrájkok ellen törvényhozási intézkedések lépjenek életbe, s addig, a mig az megtörténik, a kormány erélyesen utasítsa az iparhatóságokat a fönti szakaszokba foglalt jogaik hathatós érvényesítésére. Az indítvány az iránt javasol még fölterjesztést, hogy a munkások szakegyesületeit osszlassák föl, s azoknak a munkaközvetítési jogot ne adják meg.

Az elnökség indítványát az aradi ipartestületek elöljárósága május 8-án tartandó ülésén fogja tárgyalni, s azt előreláthatóan magáévá teszi.

Máskor is voltak sztrájkok vagy a munkások győztek, vagy a munkaadók. A követelések vagy teljesültek, vagy nem. De egyszer se volt arra eset, hogy a munkások szervezkedésével szemben a

Két isten.

(Kassab Géza verseskönyve.)

Hányféle versírók vannak Magyarországon? Vannak, akik csak azért írnak verseket, hogy amire megöregednek, a kenyérkeresetük prózai voltát az ilyes visszaemlékezéssel üdíték föl: „valaha — akármilyen hihetetlen — egész csinos verseket írtam én!” Milyen jól esik például a zománczott agyagáru-gyár igazgatójának, ha meggondolja, hogy huszonegy éves korában dalokat írt az akkori idők egyik nalmájának, oly igen sóváran vágyva a halál után, a mely elől most minden évben marienbadi kúrával igyekszik magát biztosítani. . . . Azután vannak, akik költők kezdenek lenni, hogy operet-fordítók és énekes betét-írók legyenek. A világot se akar ez kicsinylése lenni akar az operet-daloknak, akár a betéteknek: de elvitatlan az, hogy ezekben a műfajokban tombol legjobban az ugynevezett költői szabadság. Vannak, akik szintén költőknek indulnak és ünnepl versírókká, szavalómesterekké fajulnak. Ugy kell annak lenni, azt hiszem, hogy bizonyos idő elteltével a közepes kaliberű tehetségeknél eltompul az az érzék, a mely tilost jelez a gondolat útja előtt, mielőtt az közökhöz ér, vagy ahhoz csak közeledik. A kik megöregedvén, lelkükben nem hagyják el a világot, a melyen élők, írni kezdtek. Közöttük örült se-

bességgel napszólják, vártják fel egymást az új, meg az új zsánerek: ők azonban még mindig a Dobsa Lajosok és Lisznoyay Kálmánok publikumát látják maguk körül. Vannak bolygó hollandusai a költészetnek. Valahol kezdik. Attól a ponttól kezdve idegesen, szerencsét próbálva kapkodnak az irodalmi irányok géniusai után. Az egyik percben Rozmaring Orzse, a pusztarózsája az ideiglenes muzsájuk. Azután költői frigyét kötnék Margittal (ez a név a verskötetek világában mindig a zsurók és esték tizenhét éves, jól nevelt leányát illeti), ezután Terézónal, a kikapós aszfalt virággal duhajkodnak. Sem az egyik, sem a másik nem használ az irodalomnak, de nem is árt. Vannak, a kikben nem a tehetség, vagy az erős akarat hiánya okozza, hogy nem lesznek azzá, a mik lehetnének. Hanem külső körülmények. A klikkek garázdálkodásain való elkedvetlenedés. Különbféle dolgok, a melyek előbbre valók a lantnál. És a többi, meg a többi.

Azután vannak, tagadhatatlanul, igazi költők is. A kiknél a dal nem csupán tavaszi virágfakadás. Nem csábítja el őket a két végletnek: se az énekes, táncos dalnak, se a felhőkbe stréberkedő, bombasztok rimeinek birodalma. Nem lohognak semmi zsáner után, mert a zsáner ők maguk teremtik. A kiknek arravalóság, klikk, kenyérkereset és egyéb kínai falak ellenére, ha a világ fajtetőre áll is az ő utjokban, eljut az érvényesülésig. A predestináció,

ha senki se áll meg, ezen a téren örökös diadalt ül. Író lesz az orosz p-klégényből, a francia könyvesboltos-inasból, és a magyar kriminálstábol: mert bennük, az 5 talentumokban vagy elvégezve: hogy ők írók legyenek.

Ezek után pedig szerződött ostobának hinnen engem akárki — amire pedig, legalább ebben a fokozatban, aligha szolgáltam rá, — a ki azt hinné, hogy a magyar költőket azért osztályoztam eképp, hogy a végén Kassab Gézának, akinek könyvről írok, s a ki véletlenül egy azon helyen keresi a kenyeret velem, azt mondjam: „ő róla pedig szentül hiszem, hogy a költőknek utolszor emített kategóriájába fog iktatatlani.”

A kollegialitásnak nevezett társadalmi valami, a mikor komoly bírálatot írnak, nem vezethet az elfogultságra. Megesik az íróval, hogy egy, vagy más szempont udvariaskodást, kedveskedést, elismerő vállveregetést parancsol neki ott, a hol ez nem jár együtt az igazsággal. De olyankor az írónak van gondja arra is, hogy ez a kénytelen elfogultsága, legalább azon avatottak előtt, akiknek véleményére ad, meg is lássék. A világ legkorrektebb férfja is szívesen hajlik el egy-egy bók keretében, az udvariasság, vagy a kiméletesség kedvéért, üres szövegekben az igazságtól; mert tudja, hogy nem az igazság kedvéért történik az. De a mikor

munkaadók is a szervezkedés szükségét érezték volna. Hogy ennek a szervezkedésnek szüksége országsszerte beállott, igen rossz jele az időknek, s szomorú eredménye az általános sztrájk-mozgalmaknak.

Arad, a kormány és a katonai kincstár.

(A hidépités feltételei.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától —

Arad, április 29.

A Maros-bírák ügyében kiküldött hármass bizottság holnap délután ülést tart, melyre vonatkozólag *Varjassy* Lajos helyettes polgármester egy 12 pontot tartalmazó iratot küldött a bizottság tagjainak. Ebben az iratban ama követelmények vannak elősorolva, melyek a hidépités ügyével kapcsolatosan részint a kormánynál, részint pedig a katonai kincstárnál kieszaközlendők lesznek. Azonfelül magában foglal bizonyos feltételeket, a melyeket a város érdekeinek megóvása körül a bizottságnak szem előtt kell tartania.

A feltételek bizonyára élénk vitát provokálnak majd az illetékes tényezők előtt, mert azok első pontja mindjárt olyan tétellel kezdődik, a mely a közhangulattal és az eddig megéjtett számbeli kalkulációkkal ellentétben áll. A passus így hangzik:

— A hidépitésre felveendő kölcsönt a hidvétele ammortizálja.

Nos, ezt a tételt csak úgy szörén, szálán nem fogja elfogadni se a bizottság, se a közönség, s nem akceptálja a tárgyalások kiindulási pontjául senki.

A 12 pont egyébként itt következik:

1. A város közönsége, tekintettel arra, hogy a felveendő kölcsönt a hidvétele ammortizálja, a hidépitési tulajdonképeni kölcsönön felül további 200000 koronát vegyen fel és ezen összeget „óvartér rendezési alap” címén vegye kezelésbe; ezen alpból volna az óvartér rendezendő, az utcák létesítésével kapcsolatos feltöltési, kövezési, csatornázási, s világítási költségek fedezendő.

2. Járuljon hozzá a kormány az óvartéri terület armentésével kapcsolatos költségekhez, mert a) a hid állékonysága a körtöltést feltétlenül megköveteli, b) a töltés a Maros jövőbeli szabályozásának kiegészítő része.

3. Tétessék intézkedés Zsigmondháza és a buzeáki pusztával és Uj-Aradnak Araddal való egyesítése iránt, olyként, hogy a hidépitése

ettől ne tétessék függővé, hanem, hogy az az országos rendezés keretén belül megtörténjen.

4. Tartsa fenn magának Aradváros közönsége a hidakon keresztül vezetendő, ugy közúti, mint interurban vasúti vállalkozás iránti előjogát.

5. Tekintettel arra, hogy az államkincstár az Ujarad főutcája tengelyének építendő szilárd szerkezetű hid által három kilométer ut, egy rozoga hid és három ártéri hid építése és fenntartása költségeitől egyszer s mindenkorra megszabadul; tekintettel arra, hogy a Debrecen fehértemplomi állami ut az új hid kiépítésével három kilométerrel megrövidül, a mely ugy forgalmi mint hadászati szempontból nem csupán Aradnak és Ujaradnak szolgál előnyére, de állami érdek szempontjából is hasznos befektetést képez, ennél fogva javaslatba hozandó, hogy a jelenlegi ártéri hidak attól az időtől kezdve, midőn a jelenlegi kijavítással állékonyságuk megrendül illetve azok a közlekedés ártévesélyessé válik, végkép bontóssanak vagy azok helyén egy két méter beton áteresztéssék, az ut teste pedig mint törvényhatósági ut azon törvényhatóság által tartassék fel, a melynek határába az uttest esik.

6. Kikötendő, hogy a jelenlegi hid előtt lévő szárazhíd lebontandó s ugy ennek, mint a mostani Marosbíd minden anyaga, a kincstár által használt minden terület, valamint a feljártöltése, földanyaga, stb. ugy szintén a hidaknak javítására szolgáló összes felszerelése és a jelenlegi hidon innen lévő összes ingó és ingatlan a város tulajdonává válják minden ellenszolgáltatás nélkül.

7. Az építési költség egyelőre tekintettel arra, hogy a kész hid jövedelmeinek lekötésével olcsóbb és kedvezőbb egyéb feltételű kölcsön lesz szerkeszhető, a ma 1510.800 koronát kitevő és átvégzendő, esetleg lombardinozandó államkincstári kölcsönből lesz fedezendő.

8. Ha a városi irány foglaltatnék el, s ezáltal sanc átvágásra volna szükség, a katonaság ezen feltételtől, hogy a használatlaná vált lakó és raktár helyiségek fejében kárpótlás nyújtandó, illetve a lőportorony újból építendő, valamint attól, hogy másutt 28 kat. hold gyakori tör biztosítandó részére, álljon el és a baloldali feljártó éppen ugy, mint az Eötvös utcai iránynál, a maga költségén építse ki;

ha az Eötvös utcai irány foglaltatnék el, a katonai kincstár ne csak a feljártó, hanem azon utat is készítse és tartsa fenn, mely a város területén a hidtól a 3-ik számú kapuhoz fog vezetni.

9. Az építési költségeknek letörlesztése után is jogositva legyen a város a fenntartási költségeknek megfelelő mérsékelt vámot szedni.

10. Egy régebben már kifejezett s azóta

is többször ismételt kivánalomnak megfelelően kösse ki feltételül a város, hogy az Atzél Péter féle teleknek a hidépitésére igénybe nem vett, a kincstárra nézve ugyszólván értéktelen része, a város közönségének díjtalanul tulajdonul átengedtessek.

11. Kösse ki a város a kölcsön műveletnek illetékmentességét.

12. A cigányka éren át Zsigmondháza és Uj-Arad közötti hidat, mely különben is Arad törvényhatóságának területén kívül esik, az államkincstár építse fel és tartsa jó karban.

Az aradi tanító-konviktus.

(Kérvény a városhoz.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától —

Arad, április 29.

Az Aradvidéki tanítóegyesület ma kérvényt adott be a városhoz, amelyben igen életrevaló terv támogatását kéri. A nemzeti eszmékért csendben, szerényen működő néptanítók é dekében valónak látjuk ennek a tervnek, egy Aradon létesítendő konviktusnak megvalósulását, egy olyan konviktusét, amelyben elsősorban tanítók gyermekei nyernének ellátást. Az amugy is szerényen dotált családok tanítók helyzetén nagyban javítana egy ilyen intézet felállítása, amelyben gyermekeik olcsón kapnának ellátást és a szülői házat helyettesítő gondozást.

A kérvényből a következő részek emelendők ki:

Kovács Vince, mint elnök az Aradvidéki tanítóegyesület nevében azt kéri a várostól, hogy az egyesület által létesítendő konviktus céljaira, amely konviktusban az Aradvármegye területén lakó tanítók gyermekeit nyernének jó és olcsó ellátást és lakást, adjon a város ingyen telket.

Ezen konviktusban száz tanuló férne el; ha nem jelentkeznek ennyi tanítógyermek, akkor más családok fiából egészítenék ki a számot. Hivatkozik a kérvény arra, hogy Szegeden már hét, Temesvárott pedig három ilyen konviktus áll fenn. Az intézet épületének elkészítését, 1907. évi december 31-ikéig, akarják befejezni az esetben, ha a város a kért telket teljesen ingyen, örökön átengedi.

Ez a telek, amely az Erzsébet királyné körúton, a tanítóképzővel szemben, a szabadkőműves páholy mellett, a fa- és fémipariskola közvetlen közelében fekszik, összesen 454 négyzetölgyölteri területű.

A kérvény kifejti, hogy az ingyen telket

érzi, hogy szavait az igazság szerint mérki: akkor a lelkiismerete áll őrt az ajkánál. A szerint van az irodalomban ítélobíró szerepére vállalkozó ember is. A mikor komolyságot hirdet és komolyságot vár: akkor ritkán kelet felteni a kolligallástól. Vagy egyéb címenek bekövetkezhető elfogultságtól.

Ezért teheti föl mindenki rólam, hogy ezúttal nem Kaszab Géza hírlapíró, e lap ilyen és olyan munkatársa felől írok. Hanem egy Kaszab Géza nevű versíróról, a ki felől e pillanatban egyéb tudomást nem ohajtok szerezn, mint azt a könyvet, a melyet írt, s a mely előttem van.

Hogy ennek a könyvnek írója melyik vég felé fog jutni a fentiek közül: most nem jövendölöm. Az igazság: felül van a műkedvelő-poézison, nincs benne a kupléírás felé hajló léhasága, se frázisokra mászó tulajdonai. Ellenben van egyénisége. Verseiben nemcsak a pengő forma, nemcsak egy-egy pont vagy könyeb hangulat a végső cél, hanem a gondolat kifejezése. És ez teszi azt, hogy versei csaknem mind értékes tartalmuak. De egy-egy strófájában mintha egyben burkolt tiltakozás is lenne a fiatalisággal járó tulajdonok ellen. Bélémege a férfiu, parazsas érzések tűzébe, hangulatot vesz a társadalmi evolúció problémáiból, filozofál az öregek mértéke szerint, ne hogy az ifjuság büne lássék meg rajta.

A mikor tulhajtja ezeket a törekvéseket: ott veszi az ő poézise egy keveset az értékéből. Vannak versek, a melyben izzó szenvedélyt erőltet magára, hogy az ellen küzdjön. Mint a ki vaskapcsot feszít a karjára, s azt szét akarja pattantani. Nem megy, — de nincs is szükség rá. A Ha... című versben nyilatkoznak meg ilyen mértéktelenségei: „megfojtanalak kéjesen nevetve...” Ez mesterséges tombolás, akár csak a művihar a t. Házban. A *Marseilles* című verse pedig mintha a Csizmadia Sándor hatása alatt született volna. Néhol meg kissé bágyadt. A *Bucsu Budapestől* versét olvasva, érzi az ember, hogy igen, lehett volna himnuszba, bucsudalha foglalni azt a roppant vonzódást, a melyet a száz sajátos tulajdonnal felruházott, büns város iránt annak egy veie romlott rabja érez. A minthogy Kóbor Tamás regényben megírta annak természetrajzát, na vázban is: de ebben a versben nincs ez elég kifejezően megcsinálva. Ugyanily baja érzik meg *A műhelyből* című versén is.

De ezzel készen is vagyok a ferasztó kúttással, hogy mindent kiderítsek, a mihez ebben a verskötetben egy-és más szempontból kifogás érhet. Egészben véve Kaszab Géza verskötetete komoly tanúságtétele egy értékes, megállapodott, eredetiséggel és mély kifejező erővel bíró tehetségnek. A példa kedvéért ennek illusztrálására kiemelem azokat a verseit, melyek

az új testamentum filozofájának talaján születtek: a *Pál megtérése*, *Az Isten ellen*, *Hegyi beszéd*, — nemkülönben a kötetet megnyitó vers: a *Két Isten*. Olyan versek ezek, hogy szinte összehasonlításra kínálkoznak a Reviczky Gyula remekével: a Pán halálával. Különösen mély értékű vers a *Két Isten*. Krisztus és Afrodité: az ideális és az érzéki szeretet. Ez a két isten, a kiknek versengése a költeményben megiródik. Színes, főséges hangulatba ejtő a leírása, lüktető, mély a nyelve ennek a versnek. Szerelmi versei közül a *Magdalai Mária* és a *Május* címűek emelkednek a líra magas fokára. És hogy egyszerű eszközökkel mennyivel szebben tud hatni, mint az erővel szított szenvedélyvel, arra van nyolc sora:

A mennyi bánat összegyűlhet
Egy hosszú emberéleten át
Akad, ki údvre változtatja
Egy néhány kis, rövid szavával.

S a mennyi údvöt összegyűlhet
Ezernyi hosszú, boldog óra,
Mind, mind egyszerre szertefoszlik
Egy néhány kis rövidke szóra.

Mindent összevéve, ennek a kötetnek szerzője azon kevés számú versírók közül való, a kik a maguk lábán állanak. Egyénisége van. Ennek a kötetnek nem minden verse abból az

átengedésével szemben: a város anyagi ellenértéket is kapna azon forgalom révén, amelyet egy ilyen konviktus megteremt. Maga a bennlakók ellátása, a fűtés és világítás mintegy ötvenezer korona évi forgalmat eredményez; ezenkívül a tanulók iskolai és egyéb szükségletei is 30—40.000 koronára tehetők. Noha ezek a számok kissé túlzottak, de mindenesetre fi gyelemre méltó és méltányos ez a kérés. A konviktus jövedelméből ugyanis jó előmenetelt tanusító tanulók részére ingyenes helyeket teremthetnének s úgy ezzel, mint az intézet olcsóságával segítenének a tanítók helyzetén.

A tornaegyesület küldöttsége a kultuszminiszternél.

(Az aradi tornaünnep védője.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, április 29.

Az Aradi Tornaegyesület vezetősége, dicséretes tevékenységet fejt ki, hogy a pünkösdi ünnepek alatt Aradon tartandó országos tornaünnepnek minél fényesebb sikert biztosítson.

A választmányának megemlített küldöttsége Urbán Iván főispán, az Aradi Tornaegyesület elnökének vezetése alatt, kikhez Budapesten dr. Czölder János és Jász Géza, a szövetség titkárja is csatlakoztak, tegnap délután tisztelt dr. Berzeviczy Albert vallás- és közoktatásügyi miniszternél, hogy őt az aradi országos tornaünnepély védnökségére és az ünnepélyen való megjelenésre fölkérje. Az országos tornaszövetség nevében dr. Czölder János, az Aradi Tornaegyesület nevében pedig Urbán Iván volt a küldöttség szóoka.

Berzeviczy Albert dr. lekötözött szívélyességgel fogadta a küldöttséget s a legnagyobb örömmel elfogadta az ünnepély védnökségét s megígérte, hogy az ünnepélyre személyesen lejön annál is inkább, mivel Aradon még nem volt s az országos tornaszövetség még az ő elnöksége alatt határozta el, hogy a VII. szövetségi országos tornaünnepély Aradon tartassék meg s így az ünnepély előkészítésében neki is van része.

A küldöttség a délelőtt fölkereste még dr. Zsilinszky Mihály államtitkárt, dr. Molnár Viktor miniszterelnöki titkárt és dr. Boncz Odön miniszteri tanácsost, kiket mint a tornaünnepély elnökségébe megválasztott tagokat szintén meghívott az ünnepélyre, s kik szintén valamennyien a legnagyobb örömmel elfogadták

egyéniségéből nyilatkozott meg. A tökéletességhez talán csak egy kell nála: hogy végkép megnyugodjék abban, hogy az embernek előbb fiatalnak kell lennie, aztán jut a delelőre sieg-végül az alkonyra; kedvetlen hangulatból nem kell vért forraló lázat magyarázni. A mikor ez az idő bekövetkezik, hogy mitéle lábon lesz Kaszab Géza az érvényesülés faktoraival, azt nem tudom. Es csupán ez az egy az oka, hogy fonnebb, a kategóriák sorában, nem merem vállalkozni az aigurok szerepére.

Röstelkedve érzem, hogy az imént észrevétlenül pohárköszöntői hangba tévedtem, úgy, hogy szavaimra szinte az hangzik fel: „helyes, úgy legyen!” A kritika pedig legyen kritika, nem pedig pohárköszöntő. A bíráló mondja el véleményét, a szerencsekívánatok és jámbor óhajások szíves mellőzésével. Következik: zárzó a publikumhoz.

Kedves publikumbellek, a kik verseket ritkán szoktak olvasni, és ezt bizonyos tekintetben indokolt elhatározással teszik: vegyék tudomásul, hogy ezuttal, a fönt méltatott könyvvel szintén kivételt tehetnek. S azt hiszem, ezzel is megérdemelt dicséretet mondtam Kaszab Gézáról, a *Két Isten* című verseskötvény költőjéről.

Faragó Rezső.

a meghívást s kijelentették, hogy meg fognak jelenni az ünnepélyen.

Délután tisztelt az aradi tornaegyesület küldöttsége a most Budapesten időző özvegy gyoroki Andrányi Károlyné urasszonynál is, hogy őt pünkösdkor az országos tornaünnepély alkalmával tartandó zászlófelavatáshoz a zászlóanyai tisztségre fölkérje. A kedvességéről, finomságáról ismeretes urnő, ki Arad város társadalmában mindenkor előkelő szerepet vitt, a legnagyobb örömmel fogadta a küldöttséget s készséggel elfogadta a zászlóanyai tisztséget. Eképen most a tornaegyesület zászlófelavatási ünnepélyének fényes sikere biztosítva van.

Este hat óraker tartotta meg az országos tornaszövetség rendkívüli közgyűlését a nemzeti tornacsarnok tágas vívőtermében, melyen a dr. Berzeviczy Albert kultuszminiszter lemondása következtében megüresedett szövetségi elnöki állást töltötték be. A népes közgyűlés egyhangulag gróf Teleki Sándort, az ismert tornaügy és sportbarátot választotta meg, ki megjelenvén a teremben, leikes éljenzés között foglalta el az elnöki széket s kit a tornaszövetség és a fővárosi tornaegyletek részéről dr. Czölder János szövetségi alelnök a vidéki tornaegyletek nevében pedig Urbán Iván, az Aradi Tornaegyesület elnöke leikes és szép szavakkal üdvözöltek.

Az Aradon tartandó VII-ik szövetségi országos tornaünnepély most már a legkedvezőbb reményeknek nézhet eléje: dr. Berzeviczy Albert védnök, gróf Teleki Sándor és Urbán Iván elnökök s özvegy gyoroki Andrányi Károlyné zászlóanya egésze s az aradi agilis rendező bizottságok vezetése mellett.

Oroszország nem tür közbenjárást.

(Orosz-japán háború.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, április 29.

Suttner Berta bárónő, a békeliga apostola a napokban azt a kijelentést tette egy újságírónak, hogy a minden oroszok cárja nagy békebarát, aki szíves örömet fogadná, ha valamely nagyhatalom az orosz-japán konfliktus mielőbbi befejezése érdekében közbenjárna. Ezt a nyilatkozatot alaposan megcáfolja az orosz külügyminiszter legújabb kibocsátott távirata, amelyben nagy hangon jelenti ki, hogy a hitszegő Japánnal szemben semminemű barátságos közvetítés nem vezet eredményre, sőt Oroszország még majdan a békefeltételek megállapításánál sem türi a hatalmak beavatkozását. Ebből a hivatalos írásból világosan kitűnik, hogy a guruló rubel birodalmában még mindig nagy a reménység arra, hogy a japánokat egyszerűen tönkresilányithatja, elfújhatja az a néhány ezer elkényszeredett kozák, a kit kancukával kergettek Keletáziába, hogy dicső halált haljon az atyuska jóvoltáért. A győzelem kilátásait ugyan a Makarov halála és az orosz flotta összerombolása egy kicsit megrendítette, de se baj! Van még cukrász nagy Oroszországban, akitől az atyuska bonbonokat rendelhet derék kozákjai számára, mint ahogy karácsonykor tette. Mert bonbontól lelkesedik, attól kész meghalni a kozák.

Egyebekben ezt a nagyvási lázt valószínűleg az okozza Pétervárott, hogy az oroszoknak végre sikerült egy japán kereskedelmi hajót elsülyeszteniök. Ez volt az a négy elsülyesztett hadihajó, amelyről a francia híradások zengedeztek. Való,

hogy nagy és szép győzelemszámba megy egy torpedókat szállító kereskedelmi hajó elsülyesztése, de talán mégis fog Oroszország egy skálával lejjebb is énekelni.

Mai távirataink a következők:

Pétervár, április 29. A hivatalos lap a külügyminiszternek Oroszország külföldi képviselőihez intézett 27-éről keltezett következő köriratát teszi közzé:

A külföldi sajtó az utóbbi időben állandóan híreket közöl, hogy néhány európai kormánynál az a szándék merült fel, hogy az orosz-japán konfliktus gyorsabb befejezése végett közbenjárjanak. Egy ide érkezett távirat azt is jelenti, hogy a cári kormánynak máris tettek indítványokat ez értelemben. Önök felhatalmazást nyernek e jelentések leghatározottabb megcáfolására. Oroszország nem kívánta a háborút. A lehetőség határain belül minden megtörtént a távol keleti bonyodalmaknak békés uton való megoldására, azonban Japán hitszegő támadása után, mely Oroszországot fegyverfogásra kényszerítette, nyilván semminemű barátságos közvetítés sem vezethet eredményre. Épp így az orosz kormány akkor sem fogja semmiféle hatalom beavatkozását türni, ha Oroszország és Japán között a hadműveletek befejezése után a békefeltételek megállapítására közvetlen tárgyalások fognak folyni.

Washington, április 29. (Reuter.) A tokiói amerikai követ egy távirata szerint ezentul a hírlapok tudósítónak nem engedik meg, hogy kövessék a japán hadsereg hadműveleteit. Ugy számítják, hogy 200 angol és amerikai tudósító van beosztva a hadsereghez.

London, április 29. Pekingi távirat szerint a japánok győzelmi hírei a boxerek közt nagy lelkesedést keltettek, s azok lázadásra készülnek. Az összes követségeknél megerősítették az őrséget. Az osztrák-magyar nagykövetség épülete előtt kétszáz katona áll.

Pétervár, április 29. Tegnap éjjel japán torpedó hajók cirkáltak a kikötő előtt, de nyilván csak demonstráció céljából. A naszádok calciumot dobtak a vízbe, amelynek hirtelen föllobbanó fénye és gőze azt a látszatot tüntette föl, mintha ez egy nagy hadihajó tüze lenne, azonban az erősségek nem viszonozták a tüzelést.

Pétervár, április 29. Az orosz távirati ügynökség külön tudósítója jelenti Vladivosztokból: A Jeszen tengernagy zászlaja alatt levő hajóhad e hó 23-án a tengernek indult. A Rurik hajó rövid idő mulva visszatért, a többi hajó Gencsan előtt öt mértföldnyire kifejlődött. Két sorhajó-hadnagy vezetése alatt két torpedóhajó dél előtt tizenegy óraker, egy ötszáz tonnás japán kereskedelmi gőzöst fogott el, a mely torpedókat szállított a hajóhadnak. Laxenov parancsnok a hajó iratait magához véve, levegőbe röpítés után a hajót elsülyesztette.

Tokió, április 29. A japán hajóhadok parancsnoka, aki e hó 25-én megtekintette a Jalu folyó torkolatánál a harcér helyzetét, azt jelenti a japán kormány-nak, hogy a japán hajókat Jöngampó mellett az ellenséges tüzérség erős lövöldözés-sel fogadta, anélkül azonban, hogy a lövegek bármilyen kárt tettek volna. A folyó deltáinak az orosz lovasság támadást intézett a japán csapatok ellen, de a támadást visszaverték és az ellenséges lovasságot elkergették.

A hegyaljai motoros ellen.

(Gyerekiak felebbezése a részvényjegyzés ellen.)

— Az Aradi Közlöny tudóstíjójától. —

Arad, április 20.

Az aradhegyaljai motoros vasút részére megszavazott részvényjegyzéseket majd mindenütt a felebbezés sorsa éri. Arad városánál, a mint megírtuk, *Tedeschi* Viktor felebbezte meg a közgyűlés határozatát, a melyvel 50000 korona elsőbbség jegyzését mondta ki; ma pedig a gyorokiak egy része tett lépéseket, hogy Gyorok községének hasonló határozata megfelebbeztessék.

Gyorok község képviselőtestülete 15,000 koronára névértékű törzsrészvény jegyzését mondta ki. *Schneeberger* Márk és társai gyoroki lakosok ma megbízták *Parecs* Béla dr. aradi ügyvédet, hogy a határozat ellen nevükben felebbezést nyújtson be Aradvármegye törvényhatóságának.

A felebbezők főképp arra hivatkoznak, hogy Gyorok község sokkal szegényebb, semhogy az említett részvényjegyzéssel járó újabb megterhelhetést elbírná. A községi közköltség nyolcvan százalék; a románok és reformátusok ezenfelül egyházi adót is fizetnek, úgy hogy a kétféle hozzájárulás az állami adónak mintegy száz percentjét teszi. A község háza építésére felvett kölcsönt tizenöt év óta törlesztik és még mindig nincsenek készen vele. A község lakói többnyire zsellérek és napszámosok; határa alig tesz ki öt száz holdat. E mellett a vasut létesítéséből Gyorok részére várható haszon nem áll arányban azzal a teherrel, amelyet a tizenötezer koronás részvényjegyzés a község vállaira ró.

A felebbezést Aradmegye törvényhatósága (a mely különben hétfői közgyűlésén föloldott néhány részvényjegyzési határozatot) a legközelebbi évnegyedes közgyűlésén fogja tárgyalni.

Fenyő Sándor kiadatása.

(A szökés részletei.)

— Az Aradi Közlöny tudóstíjójától. —

Arad, április 20.

Megírtuk, hogy *Fenyő* Sándort a rendőrség távirati megkeresésére tegnap Svájcban a sargansi állomáson letartóztatták. *Kiss* István dr., a budapesti büntetőtörvényszék vizsgálóbírája, ma délelőtt már fölterjesztette az igazságügy-miniszterhez a kérvényt *Fenyő* Sándor kiadatása iránt, ami rövidesen meg fog történni.

Insbruckból a budapesti főkapitányság a következő táviratot kapta:

Fenyő és leánya innét csütörtök délelőtt fél kilenckor a személyvonattal *Linc* irányában elutaztak. A vizsgálat adatai szerint nyolc órakeresés után a pályaudvaron elbocsúztak egy urtól, akire *Fenyő* személyleírása illik. Kézrekerítésük iránt megtették táviratilag az intézkedéseket.

A bécsi rendőrség megállapította, hogy *Fenyő* és leánya mindhárman Bécsben a *Hotel Evshercog Carl*-ban vettek először rövid időre szobát. Mintegy félórát ott tartózkodás után zárt kocsiában a *Wipplinger* strasse egyik házába hajtottak, *Fenyő* ott lakó rokonaihoz. *Grünzweig*ékhez. Ezek azonban kijelentették, hogy nem hajlandók őket elrejtetni, egyrészt, mert nem akarnak a rendőrséggel konfliktusba keveredni, másrészt, mert megtudva *Fenyő* bűnét, nem is akartak róla hallani. A rokonok rá akarták venni *Fenyő* leányát, hogy hagyja el az urát, de ő kijelentette, hogy osztozik férje sorsában, akármi is történik vele.

Fenyő leány ekkor már tudta, hogy első férje ki fogja eszközölni az árvaszéknél leánya kiadatását; azonban semmi áron nem akart gyermekétől megválni. Így inkább a szökésre és

elrejtőzésre határozta el magát. Említett rokonaival roppant heves jelezetel voltak, úgy, hogy *Fenyő* magára hagyva nejét, elrohant *Grünzweig*éktől és a kapuban várta meg feleségét, aki kisírt, vörös szemekkel jött később utána.

Fenyő e percben tudta meg — honnan, az titok, — hogy a bécsi rendőrségre megérkezett ellene az elfogatási parancs. Így tehát az első vonattal Svájc felé szökött. Nejét és gyermekét Insbruckig vitte magával. Ott, miután sejtette, hogy mindhármat keresik, elvált tőlük, nehogy együtt könnyebben elfoghassák őket. Neje és gyermeke Insbruckban maradtak, ő pedig *Sargans* fé vette útját, ahol utólérte az igazságszolgáltatás keze.

A szökését megelőző napokból a következő jellemző epizódokat jegyzik föl róla:

Hétfőn délelőtt elment a Pannónia-szállóba; ott szokott ebédelni egy külön fülkében néhány vidéki uriemberrel és több függetlenségi párti képviselővel. Köztük volt ezuttal a függetlenségi párt egyik vezérférfi is. *Fenyő* megkérte, hogy tegyen valamit érdekében, legalább annyit, hogy ne tartóztassák le. A képviselő felháborodva válaszolta:

— Önért még csak a hóhér tehet lépéseket, tisztességes ember nem. Igazán csodálom, hogy olyan gyáva s még föbe nem lötte magát.

Fenyő síró hangon felelte:

— Engem még rehabilitálni fognak!

— Akkor jelentkezzék a rendőrségen, — mondotta a képviselő, — várja meg sorsát és ne molesztáljon tisztességes embereket, a kiket lehelletével bemocskol.

Egy budapesti benső barátja, a ki szerkesztőségének is tagja volt, szerdán reggel kapott tőle egy Bécsből keltezett levelet. A többi közt ezt írja benne:

— Elenségeimnek nem szerzem meg azt az örömet, hogy öngyilkos legyek. Uton vagyok s közeledem menekülésem végső célja felé. Még néhány óra és fittyet hányok mindenkinek.

Terve azonban nem sikerült s most már hozzák *Fenyő* t hazza *Sargans*ból.

TÁVIRATOK.

Loubet Oroszországban.

Nápoly, április 20. A tanulók tegnap este fátylasmenetet rendeztek. A királyi palota elé vonultak és lelkesen éltették a királyt és az elnököt. A főutcák ragyogóan ki voltak világítva. A király és *Loubet* elnök megjelentek a turini gróffal és a genuai herceggel a díszelőadáson, a melyet a Teatro San Carloban rendeztek nagy sikerrel. A színházban való megjelenésekor és az onnan való távozáskor ismét zajosan éltették a királyt és az elnököt, kik 11 órakeresés után a királyi palotába.

Az Egyesült Államok adósságai.

Washington, április 20. A szenátusban kijelentette *Worman* szenátor, hogy a megszavazott hiteleket és a folyó ülésszakban vállalt kötelezettségeket 8000 millió dollárra becsüli, eltekintve a Panama-csatornára eső összegektől. Szólv a hirtelen szaporodást *Roosevelt* elnök dícsvágának tudja be, ki az Egyesült Államokból világhatalmat akar teremteni. Kijelentette, hogy lehetetlen lesz ebben az irányban tovább haladni az adók felemelése nélkül. *Culbertson* azt hiszi, hogy az Egyesült Államok hadi kiadásai a múlt évben 32 millióval többet tettek ki, mint Angliáé a dél-afrikai háború kiadásain kívül és 181 millió dollárral többet, mint Németországoé, végül 139 millió dollárral többet, mint Franciaországoé. Vélekedése szerint az Egyesült Államok hadseregbeli kiadásai 1905-ben, ideértve a nyugdíjakat, elérék a 587 millió dollárt.

Tomcsányi Russi meghalt.

(A primadonna tiszteletére.)

— Az Aradi Közlöny tudóstíjójától. —

Arad, április 20.

Ma hajnalban kilehelte lelkét *Tomcsányi* Russi, a Magyar Színháznak szerencsétlenül járt primadonnája. Meghalt, fiatalon, alig néhány évvel azután, hogy érvényesülni kezdett. Egy budapesti házmasternek leánya volt, úgy lett színésznő. Kiseb vidéki színpadok után Aradon tűnt föl először, a mikor *Leszkay* András színtársulatánál játszott. Mikor *Leszkay* a Magyar Színház bérletét átvette, röviddel azután fölvitte *Tomcsányi* is, a ki a fővárosban a primadonna-királynők konkurrensé kezdett lenni. A szép pályának pedig útját szegte: a tűzhalál.

Tomcsányi Russi állapotában tegnap délutánig nem állt be változás. Mondták ugyan, hogy biztosan felgyógyul, de ez csak jóakaratu tuzás volt, senki nem hitte, hogy szegényke egy-két napnál tovább élhetne. De nem is ki várták neki. A testéből egyharmad részénél több pusztult el az égés alkalmával s a sebeknek jó része másodfoku sérülés volt.

Tegnap délután egymásnak adták a jóbarátai és barátnői a kilincset s a kis fehérfa betegszoba tele volt illattal-parfümmel. Russi akkor már nem igen volt eszméletnél. Rettentetes kínjaiban elájult s nagy ritkán tért magához. Ha eszméletlenül volt, összevissza beszélt mindenfélét, sirt. énekelt, egyszer limonádét kért, másszor sört, *Próbákra* akart menni, öltöztetőt keresett, egyszer pláne nagy megértéssel meghajolt, hogy megköszönje a közönség tapsait.

Ez fél tizenkettőig tartott éjjel. Akkor az orvosai megvizsgálták és a vesegyulladás tüneteit konstataálták rajta. S ekkor látszott, hogy nincs mentés számára. Fél tizenkettőkor ott volt mellette a vőlegénye, *Rácz* Jenő dr. és a legjobb barátja *Gergely* Giza színésznő.

Rácz Jenő tizenkét órakeresés hosszas bucsuzás, sírás között hazament lefeküdni, *Gergely* Giza pedig ottmaradt a súlyos beteg barátnő mellett. Voltaképpen sejtette, hogy mennyire válságos helyzetben van, de nem hitte oly közelnek a katasztrófát.

Fél két órakeresés *Tomcsányi* Russi elaludt, *Gergely* Giza jóideig még mellette ült és őrizte, de mikor látta, hogy a beteg teljesen nyugodt, csöndes, elcsigázva a fáradságtól, ledőlt a szomszédos ágyba és elaludt.

Három óra felé egy testvér jött lábujjhegyen a szobába, a beteg fölé hajolt és nagy ijedtséggel vette észre, hogy Russi fuldokolva lélegzik, a teste összegömbült s a karjait pedig görcsösen szoritotta össze. Rémülten futott *Góth* Lajos dr. orvosért, aki konstataálta, hogy beálltak a haldoklás percek. Ot pere múlva, mikor *Gergely* Giza fölébredt, *Tomcsányi* Russiban már nem volt élet. Meghalt nyugodtan, csendben, kinok nélkül. Fél négykor lepedőbe burkolták és *Gergely* Giza zokogása és sikolyai között két ember vitte le a kórház halottas szobájába.

Gergely Giza azután hazament, a kórház pedig telefonon értesítette a Magyar Színházat kitűnő tagjának haláláról. A színház igazgatója elrendelte, hogy tűzze ki a színház ormára a fekete lobogót. Egyben értesítették a halott színésznő vőlegényét is a borzasztó esetről. A dolgot annál tragikusabb, mert a vőlegény tegnap délután óta egész biztosra vette Russi felgyógyulását s már tervezgette is, hogy felgyógyulása után nem engedi többé fellépni színpadra.

Négy órakeresés levitték a holttestet a kór-

publikálják. Az indítványt elfogadják, a mire az összes lapok tudósítói elhagyták a termet, s elhatározták, hogy ezt a reájuk nézve sérelmes eljárást a budapesti és vidéki újságírók egyesületében szóvá teszik.

A zárt ülés végén hozták meg a határozatot, a mely szerint a színház tizenegy szó-
többséggel Zilahy Gyula kapta meg. Nádasy egyetlen szavazatot se kapott.

A határozat még a debreceni tanács, és a városi közgyűlés elé kerül, a melyek azonban előreláthatóan meg fogják erősíteni a színügyi bizottság döntését.

Zilahy győzelmének híre ma délután széles körben terjedt el, és már ma sokan üdvözölték Zilahyt. A debreceni színügyi bizottság határozatából konstatálható, hogy a vidék legjövendelmesebb és egyik legelső színháza, menyire siet Zilahyt magához láncolni; az imponáló szótöbbség, a mely a jelenlegi színházgátlóval és egy erős versenyzővel szemben neki jutott, szép elismerése az ő képességeinek. Az aradi közönség ugyanezzel az elismeréssel illeti Zilahy működését és sajnálattal venné, ha a debreceni határozat őt csakugyan elszólítaná az aradi Nemzeti Színház éléről. Bizonyára meg fogják találni az illetékes körök a módot arra, hogy Zilahyt, a ki hivatottnak bizonyult a színház vezetésére, Aradnak megtartsák.

Az aradi színház pályázatának határideje holnap jár le, a mint értesülünk, a pályázók teljes névsora, azokkal, a kik holnap adják be kérvényüket, ez: Zilahy Gyula aradi, Nádasy József pécsi, Szendrey Mihály pozsony-soproni, Kövesi Albert kecskeméti színházgátló, Odry Lehel és Marházy Miklós.

EGYESÜLETI ÉLET.

(*) Az aradi Fehér Kereszt-egylet alapszabályai. Ma érkezett a városhoz a belügyminiszter rendelete, amelyben tudatja, hogy az aradi Fehér Kereszt-egylet alapszabályait jóváhagyta.

(*) A műkedvelők templomi énekkara holnap, szombaton este nyolc órakor a rendes helyiségben próbát tart.

(*) A Névtelen jótékonycélu asztaltársaság ma, szombaton este nyolc órakor Porczán Lajos vendéglőjében rendes összejövetelt tart.

Bűnügyi vizsgálat

aradi vasutasok ellen.

(A sztrájk epilógusa.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, április 29.

A vasutasok sztrájkja miatt Budapesten már napok óta folyik a fő sztrájkvezetők, a tizenhárom bizottság tagjainak bűnügye. A munkabeszüntetés e leginkább exponált előidézői most vizsgálati fogságban várják ügyük további fordulatát.

Az ország több városában, főleg a vasúti üzletvezetőségek székhelyein ugyancsak megindult a bűnügyi vizsgálat, egyrészt azok ellen, akiknek a sztrájk kimondásában legnagyobb részük volt, másrészt, akik a sztrájk tartama alatt a vasúti felszereléseket megrongálták. Aradon is megindult ma a vasutasok ellen irányuló bűnügyi vizsgálat, amelyről tudósítók a következőket jelentik:

A mai délelőtti folyamán megjelent Greén Nándor tb. főkapitánynál, a rendőrség bűnügyi osztályának vezetőjénél Hieszlényi Antal dr. aradi kir. ügyész és Sczerbovszky László, az üzletvezetőség segédtitkára. Bezárt ajtó mellett sokáig értekeztek egymással. Hogy mit, arra nézve minden fölvilágosítást megtagadtak, mindazonáltal gyorsan kiszivárgott az a hír, hogy több vasutas ellen indítandó bűnügyi eljárásról

van szó. A vizsgálatot már a délután folyamán a legnagyobb titkolódzás mellett megkezdették.

Sczerbovszky titkár még a délelőtti folyamán összeállította azoknak a névsorát, akik az aradi állomáson először tagadták meg a szolgálattételt, akik a mozdonyokból a vizet kieresztették, a darukat és a lokomotivok szivattyuit használhatatlanná tették. Ezt a névsort aztán eljuttatták Greén kapitány kezéhez. Maga a királyi ügyészség nagyobb titoktartás okából nem írásban kereste meg a rendőrséget a vizsgálat foganatosítása végett, hanem Meszlényi Antal dr. személyesen kereste fel e célból Greén Nándor kapitányt.

Kiszivárgott adatok szerint a vizsgálatot előszörban a 601-es gyorsvonat személyzete ellen indították meg. Ez volt ugyanis az a vonat, a mely 20-án reggel Erdély felől Aradra érkezett, de itt a személyzet felmondta a szolgálattételt.

A vizsgálat foganatosítására Greén Nándor tb. főkapitány a délután folyamán kiment az állomásra, amelynek egyik rendelkezésére bocsátott helyiségében megkezdte a kihallgatásokat. A kihallgatottak nagyrészt egyformán vallanak, és valamennyien hangsúlyozzák, hogy egyrészt saját életük veszélyeztetése, másrészt a szolidaritás érzése tartotta vissza őket a szolgálattételtől.

HIREK.

— A király Budapesten. Fővárosi tudósítók írja: Ma hivatalosan értesítette Halmos János polgármestert az udvarmesteri hivatal, hogy ő Felsője Budapestre hétfőn délután hat órakor érkezik.

— A polgármester budapesti utja. Institoris Kálmán polgármester tegnap este érkezett haza székesfővárosi utjáról, amelyet főleg a vashíd ügye körüli kérdések érdekében tett. A polgármester ezügyben a belügyi, pénzügyi, közlekedési és földművelésügyi minisztériumokban járt, mindenhol a székreferensekkel érintkezve. Tapasztalatait és javaslatait a híd ügyet tárgyaló vegyes bizottság holnapi ülésén fogja előterjeszteni. A polgármester több függőben levő aradi ügyet is megsürgetett a minisztériumokban.

— Zrinyi Péter, Frangepán és a Reichsrath horvátjai. A magyar történelemnek két horvátországi származású hőst a Reichsrath horvátjai egyszerűen kisajátították maguknak. A Reichsrath mai ülésén — mint Bécsből táviratozzák, — Bianchini és társai indítványt tettek Zrinyi Péter és Frangepán Kristóf horvát hősök hamvainak hazaszállítása iránt, akiket 1671-ben Bécsújhelyen végeztek ki. Interpellálták a kormányt: hajlandó-e megállapítani, hogy hol vannak a nevezett horvát hősök eltemetve; igaz-e, hogy csontjaikat eltávolították régi sírjukból akkor, amikor a horvát nép Zágrábba való átvitelüket akarta kieszközölni; végre, hogy hajlandó-e a kormány ez alkalommal eltávolítani a bécsújhelyi templom közelében levő, a hősköz nem méltó föllíratot.

— A májusi előléptetések. Bécsből táviratozzák, hogy a katonai rendeleti közlöny, mely a májusi előléptetéseket közli, az idén csak május 2-án, hétfőn egy órakor jelenik meg Bécsben. Téves tehát az a hír, mintha az előléptetéseket közlő Rendeleti Közlöny április 30-ikán jelenne meg.

— Meg nem engedett román kaszinó. A vajdahunyadi oláhok elhatározták, hogy külön román kaszinót szerveznek. Ez meg is történt s a román kaszinó alapszabályait megerősítés végett felterjesztették a belügyminiszterhez. Tisza István, mint belügyminiszter, a mint lapunknak táviratozzák, az alapszabályok jóváhagyását

megtagadta, azzal az indokolással, miszerint nem engedhető meg határozott nemzetiségi jellegű és célú társaskör szervezése és működése.

— Reformok az államvasutaknál. Fővárosi tudósítók táviratozza: Hieronymi Károly kereskedelmi miniszter intézkedése folytán a vasút-munkások nyugdíj-szabályzata elkészült. A minisztérium legközelebb ki fogja adni a szabályzatot, a melylyel a vasutasok régi óhajta teljesül. Másik hír szerint a kereskedelmi miniszter a vasúti táviró szolgálat reformálásával foglalkozik.

— Szőlősgazdák gyűlése. Az aradhegyaljai szőlősbirtokosok egyesülete ma délelőtti fél tíz órakor választmányi gyűlést tartott a Fonciére aradi ügynökségének irodájában. Az ülést főleg az olasz borvám-törvényvel szemben elfoglalható álláspont megvitatása céljából tartották. Amint ugyanis már megirtuk, Glück József az egyesület f. hó 10-én tartott gyűlésén oly értelmű határozati javaslatot nyújtott be, hogy az egyesület a leghatározottabb tiltakozását fejezze ki az olasz bornak bármilyen néven nevezendő kedvezményben részesítése ellen mivel a vámkülföld egyéb államai ugyanezen előnyöket követelnék, s ez kész veszedelme volna a magyar bornak. Ezen indítvány folytán az egyesület megbizta Szabó Zoltán alelnököt és igazgatóügyvivőt egy az indítványt támogató emlékirat elkészítésével. Ezt az emlékiratot mutatták be ma a választmánynak, amely zajos éljenzéssel jutalmazta a gondos részletességgel megszerkesztett munkát és annak szerzőjét, Szabó Zoltán alelnököt. Elhatározták azt is, hogy miután az egyesület alapszabályai még nincsenek jóváhagyva, az emlékiratot nem az egyesület, hanem az aradhegyaljai szőlősgazdák összessége nevében fogják a törvényhozáshoz felterjeszteni.

— A királygyilkosok vezérének kitüntetése. Amint egy belgrádi távirat jelenti, a szerb hivatalos lap mai száma közli, hogy Missics Pétert, az összeesküvő, királygyilkos tisztek vezérét az I. Péter király gyalogezred parancsnokává nevezték ki. Ez az intézkedés az összes diplomáciai körökben élénk visszatetszést szül, úgy, hogy valószínűleg ismét több diplomáciai képviselő fogja a szerb székvarost elhagyni.

— A román zsinat a magyar nyelv tanításáról. A napokban megtartott görögkeleti egyházmegyei zsinatok közül a nagyszabeni főegyház-megyei zsinat foglalkozott Berzeviczy Albert kultuszminiszternek az elemi népiszkolai tanítók fizetése és a magyar nyelvnek az elemi iskolákban való nagyobb mérvű tanítása ügyében tett kijelentéseivel. A zsinat többek hozzászólása után, Mihó János dr. szászvárosi ügyvéd előterjesztésére a következő határozatot hozta:

A nagyszabeni görög-keleti főegyház-megyei zsinata felkéri Metianu János nagyszabeni érsekmetropolitát, Papp I. János aradi és Popea Miklós karánsebesi görög-keleti püs. őzöket, hogy kellő időben világosítsák fel a magyar kormányt azon nehézségekről, amelyek a görög-keleti román elemi iskolákat érnék az 1868. évi XXVIII., az 1879. évi XVIII. és az 1903. évi törvények tervbe vett megváltoztatása, illetve végrehajtása által, amelyek az elemi iskolák szervezéséről, a tanító fizetésrendezéséről és korpótlékokról és a magyar nyelv intenzívebb tanításáról szólnak. Szükség esetén pedig, amennyiben nem kapnának a kormánytól garanciákat arra nézve, hogy a tervbe vett változtatások nem érintik az egyház autonóm jogait, a metropolitai konzisztóriumot haladéktalanul hívják össze.

— Letartóztatott vasúti tisztviselő. Eszékéről jelentik, hogy ott ma letartóztatták Grumann Adolf vasúti forgalmi tisztet, aki a vinkovci állomáson a sztrájk alkalmával engedetlenségre szolgáltatta fel a vasutasokat, s meg akarta aka-

dályozni, hogy a szolgálatot újból felvegyék. E fölött összekapott az állomásfőnökkel. Most *hatóság elleni erőszak* miatt megindították ellene a vizsgálatot és átadták az ügyészségnek.

— **A Weitzer-gyár és a szegedi vízművek.** Emítést tettünk már arról a följelentésről, a melyet az épülőben levő szegedi városi vízvezetési csövek dolgában a Weitzer gyár egyik elbocsájtott alkalmazottja tett a gyár ellen. A följelentés vádaként tartalmaz arra nézve, hogy a csövek nem felelnek meg a szerződésben vállalt kötezettségeknek. A szegedi tanács a följelentést véleményadás végett előbb a vízvezetési bizottsághoz adta ki, majd ennek a javaslatára folytán szakértőket bízott meg a vádak elbírálásával. A szakértők a följelentés minden pontjára nézve véleményt mondtak, a melyet mai ülésén tárgyalta a városi tanács. Az első vádra, hogy a 150, 80 és 40 mm. átmérőjű csövek nem felelnek meg az előírt terfogatnak, a szakértőknek a rendelkezésre álló eszközökkel történt kísérletezés alapján az a válaszuk, hogy a csöveken *deformáció nem észlelhető*. A második vádat, hogy a csöveket több helyütt *forrasztással* illesztették össze, a szakértők alaptalanoknak mondják, mert a csöveken *forrasztás nyoma nem látható*. Ami pedig a harmadik vádat illeti, hogy a csöveket nem állva, hanem ferdén fekvőre öntik, erre nézve az a vélemény, hogy ez csak a helyszínen állapítható meg. Ebből a véleményből is kitűnik, hogy mennyire alaptalan és rosszakaratu volt a följelentés, amelyivel csupán azt érte el a bűnöző, hogy a szakértők szolgálatát a Weitzer-gyárnak a legfényesebb elgötélt.

— **Sikkasztás a magyar államvasutaknál.** Fővárosi tudósítónk írja: A magyar államvasutak budapest-balparti üzletvezetőségénél nagy sikkasztást fedeztek föl tegnap este. *Kavacsky* főellenőr 27-én 7 állomás részére két börtáskába 250 ezer koronát csomagolt be. Ez az összeg a hét állomás tisztviselőinek a fizetése volt. A táskákat a pénztárszobában hagyták. Tegnap, amikor a pénzt el akarták küldeni, a főellenőr észrevette, hogy a 2. számú és *Dévény Újfalura* szóló táskák, amelyben 3400 korona volt, eltűnt és helyébe tettek a 266. számú és a szentörinczi nyaraló állomásra címzett táskát. Feltörték ezt a börtáskát és abban papírszelveket, az 1902. évi utmutató lapjait találták. A nyomozás megállapította, hogy a tolvaj má régebben készült a lopásra, mert a kicserélt táskát előre preparálta. Valószínű, hogy a táskát 28-ára virradó éjszaka kűvette el a felügyelet nélkül hagyott pénztárszobában.

— **Halálozás.** Megemlékeztünk lászlófalvi *Velits* Hugó nyugalmott jegyzőnek haláláról. Az elhunytat, a kin halála széles körben keltett mély részvételt, holnap délután négy órakor temetik el a *Oxy Gergely-utca* 25. sz. házból.

— **Üngylikos lapszerkesztő.** Berlinből jelentik, hogy *Christiani P.* lapszerkesztő és ismert műkritikus ma világtól elválásával megmérgezte magát. Üngylikosságának oka gyógyíthatatlan idegbaja volt, amely évek óta kínozza.

— **Az üzletek zárórája-adon.** Az aradi kereskedelmi alkalmazottak üzletek esti zárórájának egységes szabályozás érdekében mozgalmat indítottak, s ennek megbeszélésére *vasárnap* délután három órakor *Aradi kereskedők köre* nagytermében ülést tartottak.

— **Sztrájkok az országban.** Komáromból jelentik: Komáromban ma reggel az összes kőművesek beszüntették a munkát. A kőművesek 6-8 kerona napibért követeln. A sztrájk miatt két gyár és nagyon sok agánépitkezés szünetel. *Sárkány* rendőrkapitány a sztrájk miatt a május 1-én tartandó négyülés megtartását nem engedélyezte és a munkások felvonulását is megtiltotta, mert zavargásoktól tartanak. Eszékről táviratják: A mitrovicai általános sztrájk *befejezéséért* a nélkül, hogy a sztrájkolók elérték volna fizetésmeilést. A

30 letartóztatott sztrájkolót három kivétellel szabadon bocsátották. *Winkler* napidijast, ki felbujtotta a munkásokat beszolgáltatták a törvénytörőknek. A katonai segédietet már visszavonták.

— **Óriási bányakatasztrófa.** *Madridból* jelentik, hogy a sevillai kőszénbányák egyikében ma borzasztó bányalégrobbanás történt. A robbanásnak előreláthatólag óriási számú halottja van; *eddig ötvenhárom holttestet találtak*, de a halottak számát *kétennyire is lehet tenni*.

— **Az élesdi zendülés okai.** Az élesdi véres vasárnap előzményeit most már lassanként teljesen megvilágítja a vizsgálat. Kiderülnek azok az okok, ami miatt vérbe fűrdött az élesdi szervezkedő gyűlés. A főszerepet a vasúti sztrájk játszotta, a mely miatt az élesdi szociálisták nem kapták meg a budapesti központ intő és figyelmeztető levelét. Az Élesden és környékén lakó szociálista bizalmi férfiak ugyanis felküldték a szociálista pártvezetőségnek *Kossuth* Ferenc egy levelét, a melyben *Kossuth* felszólítja a szociálistákat, hogy menjenek el a függetlenségi gyűlésre s hallgassák meg dr. *Kerekes* pártelnök beszédét. A szociálista pártvezetőség erre megírta híveinek, hogy *ne menjenek el a gyűlésre*, mert a szociálisták csak oly összejövetelekre fogadhatnak el meghívót, melyen pártkülönbség nélkül mindenki beszélhet. A szociálista pártvezetőségnek ez a levele a vasúti sztrájk következtében csak most, a gyászos eset után érkezett Élesdre. A szociálisták pedig afölötti elkésredésükben, hogy körülbelül tizenöt kérelmüket a szolgabíró elutasította, a függetlenségi gyűlést megengedte a gyűlésezést, mégis meglátogatták az összejövetelt és szónokolni akartak. Ebből természetesen viszálykodás származott, melynek a szolgabíró azzal vetett véget, hogy eloszlatta a gyűlést. Utána támadt az a borzalmas eset, aminőt az utolsó évtizedek krónikája nem mutathat fel. Az Élesden folyó vizsgálat két szociálista izgatót: *Silberstein* Dezsőt és *Popa* Floret találta bűnösnek. Mindkettőt bekisérték a nagyváradi kir. ügyészség fogházába. *Vámossy* Mihály ügyész és a vegyes bizottság még mindig Élesden tartózkodik s folytatja a vizsgálatot. Több letartóztatás várható. Ma érkezik Élesdre a budapesti szociáldemokrata központ kiküldöttje, *Israel* Jakab, a kit a párt az élesdi ügyek megvizsgálására küldött ki. A biharmegyei közpórház ápolójai közül egy sebesült tegnap éjjel ismét meghalt. Sokáig vívódott, amíg végül is szenvedéseitől megváltotta a halál. A többi sebesült állapota is aggasztó.

— **Az aradi közúti vasút igazgatósága** tudatja a közönséggel, hogy f. é. május hó 1-én a buzsáki és városi vonalak együttes használatára 40 filléres menetdíj jegyeket léptetnek életbe, melyek egy napi használatra a *Neuman-gyártól* a *Bockó-utca* végéig és vissza érvényesek.

— **Egy nyomorék fiúcska segítése.** A kis *Dirnbeck* János javára ma Egy publika aláírással 1 koronát kaptunk. Az adományt gyűjtésünkhöz csatoltuk.

— **Dinamitmerénnyel egy végrehajtó ellen.** Nagyszalonta városát érdekes szenzáció tartja most izgalomban. *Magyar* István, a nagyszalontai járásbíró végrehajtója ma reggel az utcán, a ház fala alatt egy dinamit-töltényt talált. Egy félig eléget kanóc kandikált ki a fal alól s mikor a végrehajtó megnézte a kanócot, megrögtentve tapasztalta, hogy annak a folytatása: *egy dinamit töltény*. Tovább keresgélte a ház fala körül s még két ilyen veszedelmes patront fedezett fel, szintén kilógó s félig elégett kanóccal. Kétségtelen dolog, hogy a töltényeket valami elkésredett végrehajtást szenvedett he-

lyezte a falak alá, hogy a végrehajtót a levegőbe röptesse. Szerencsére, hogy a kanócok, mivel valószínűleg nedvesek voltak, elaludtak, még mielőtt a dinamit hozta volna. A megrögtent végrehajtó följelentette az esetet a nagyszalontai járásbírósnál, ahonnan *Buday* Antal albiró azonnal a helyszínre ment, s megejtette a vizsgálatot.

— **Harc a föld alatt.** Regénybe illő eset történt tegnapelőtt éjjel Nagybánya közelében, mely nagy izgatottságot keltett nemcsak Nagybányán, hanem a környékbeli lakosság között is. Az történt ugyanis, hogy a város közelében lévő *Calazanti* Szent József nevű bányában, mely egyike a legdusabb aranytartalmu bányáknak, éjnek idején rablók törték be, hogy nyers aranyat raboljanak. A rablók amint ezt a hivatalos vizsgálat megállapította, a tárna nyílásánál levő felhúzógépen ereszkedtek le a mélységbe, amit az ott alkalmazott ór, mivel elaludt, nem vett észre. A rablók csakhamar hozzáláttak a gazdag aranyércet kifejtéséhez, de a csákányaik csattogása felhallatszott a tárna nyílásához, a mire aztán felébredt a bányász is, aki a szokatlan zajról rögtön értesítette a bányatisztviselőket, kik revolverrel felfegyverkezve rohantak a tárnanyíláshoz. Mikor aztán ők is meggyőződtek arról, hogy valaki van a bányában, leereszkedtek a mélységbe és lövöldözni kezdtek. Erre a zajra csakhamar megjött a válasz, mert a rablók is viszonyozták a lövéseket, minél fogva a bányahivatal személyzete jobbnak látta felvonulni a felszínre. De alig hogy kiléptek a felvonógép kosarából, a rablók már ott vártak a nyílás fenekén és onnan lövöldöztek a menekülő után. Kétségbeesetten lövöldözéssel telt egy jó félóra, míg a nagybányai csendőrség megérkezett. Ekkor újból lementek a mélységbe, lámpákkal átkutatták az egész bányát, de a rablók már akkor hűlt helyük volt, mert időközben sikerült nekik egy őrizetlen nyíláson elmenekülni. A rablók valószínűleg elbocsájtott bányamunkások voltak, kik ismerték a viszonyokat. A csendőrség nyomozza őket.

— **Mikor a vadházások válnak.** Nem mindennapi jelenet játszódott ma le a szegedi járásbírószék előtt. Megyesen kifent bajszu parasztikus ember és kackiás menyecske állítottak be nagy alázatossággal.

— **Na mi járatban vannak?** — kérdezte a járásbíró.

A felelet helyett mindketten merően néztek a padlót. Köhögtek is hozzá egy keveset, majd nem csekély komolysággal tudatták, hogy válni akarnak.

— **Az már baj,** — mondta a bíró hivatalos komolysággal. — **Akkor nem jó helyen járnak ám,** mert ez a dolog nem tartozik ide, hanem a polgári bíróságra.

— **Nem-e? Hát akkor hova menjünk?** — kérdezte méltatlankodva az ember.

— **A polgári törvénytörőkre menjenek!** Külömben meg vannak-e maguk esküdve, — érdeklődött a bíró?

— **Meg-e?**

— **Ugy értem, hogy voltak-e anyakönyvvezető vagy pap előtt?**

A menyecske elpirulva tekintett az emberre, ez viszont zavarral vizsgálta az asszonyka arcát, míg végre a menyecske kissé szégyenkezve adta meg a választ:

— **Ott nem voltunk seha kezeit csókolom,** hanem a fotográfusnál jártunk. Az levőtt bennünket egy képre.

— **Kicsapott és kitiltott diákok.** A szabadkai főgymnáziumból kicsaptak egy első B. osztályu tizenkétéves tanuló, hat diákok pedig az intézet látogatásától ideiglenesen eltiltottak. A kicsapott diák története meglehetősen szenzációs. A fiúcska, rendesen egyik pajtását magával csalva, reggelente a gőzfürdőbe járt fürdeni. A gőzfürdőben legutóbb három egymást követő napon követte el lopást. Mikor a harmadik kárvallott is jelentkezett, a fürdő személyzete senkit sem bocsátott ki addig, míg meg nem motyozta, amit mindenki szívesen engedett meg. Motyozás közben az ellopott órát megtalálták a

fiu nadrágjába bevarrva. Mikor vallatásra fogták, tagadta tettét. Azt mondta, hogy társa, akit az nap is mint azelőtt is előre küldött ki a fürdőből, követte el a lopást. Az adta át neki az órát, hogy rejtsse el. Ő nem akarta a lopott órát átvenni, földhöz is verte, de társa azzal fenyegette, hogy ha nem rejti el az órát, everteti az inasokkal. Félelmében ekkor elrejtette az órát. Ez a vallomása azonban csak félrevezetésre volt szánva. Kiderült ugyanis, hogy az előbbi két esetben is csak azért vitte magával társát és küldte el maga előtt, hogyha tetten kapják, az elküldöttet vádolhassa. Mikor tette minden kétséget kizárólag kiderült, a főgymnázium tanári tanácsa kénytelen volt a kis bűnöst kizárni. A másik hat diák kitiltásának a története is érdekes. A zentai ut egyik kocsmájában tizennyolc diák valóságos kártyabarlangot rendezett be. Sokáig folytatták ezt a nem éppen nemestesteriséget, de végre is rajtavestették. A megindított nyomozásnak sikerült kideríteni a felbujtókat, s ezeket mint a fegyelmi rendre veszedelmeseket, a tanári tanács egyelőre csak eltiltotta a gimnázium létozásától. Addig ugyanis, míg a miniszterium ügyekben véglegesen nem dönt.

— **Zendülés a vasutépítésnél.** Veszedelmes munkászendülés tört ki tegnapelőtt az *Ungvár-Nagy-Berezna* között épülő vasúti vonalon, ahol az alkalmazásban volt galiciai rutén munkások zendülésbe törektek ki. A zendülésre, mint tudósítónk jelenti, az adott okot, hogy a munkavezetők állítólag durván bántak a munkásokkal, rosszul fizetik őket s ami kevés pénzt keresnek, ezt fizetjegyekben kapják ki s ezeket csak a vállalkozók által fenntartott kantinokban lehet értékesíteni, ahol drága pézzen élvezhetlen romlott élelmicikkeket kapnak. A munkások már régóta elégedetlenek voltak helyzetükkal s most, hogy a vasúti sztrájk kitört, ők is ott hagyták a munkát és követelték, hogy az eddigi keresetüket fizessék ki és bocsássák el őket. A vállalkozók több napi tárgyalás után megtagadták a munkások követeléseit, miért is azok fellázadtak. A felingerelt tömeg elsősorban a kantinokat rombolta le, majd pedig a munkavezetőkkel akartak leszámolni, a kiket halálra kerestek, de azoknak sikerült biztos helyre menekülni a nép dübe elől. A munkások azonban még nem elégedtek meg az eddigi rombolásokkal, felszedték a már lerakott vasúti síneket és lerombolták a vasúti építményeket, sőt a nagybereznai vasúti híd felrobbantásával is fenyegetőztek. A szolgabírósa; ekkor katonaság kirendelését kérte, de mert az Ungvárott állomásozó gyalogezredet a vasúti sztrájk miatt Kassára rendelték, a kassai hadesparancsnok távirati rendeletére az eperjesi 67. gyalogezred két százada különvonaton utazott el a zendülés színhelyére a munkások megfélemezése végett. A járási főszolgabíró nagyobb számú csendőrség kíséretében szintén a helyszínére utazott s eddig már *húszonnégy embert letartóztatott igazságtól*; akik pedig vonakodnak munkába állni, azokat *hazatoloncolják* Galiciába. A vasutépítést különben *be kellett szüntetni*, mert a vállalkozók nem kapnak munkásokat.

— **Matuzsalemek.** A melegebb éghajlatu országokban több ember éri el a 100 éves kort, mint a sarkok felé közelebb eső országokban. Nemetországban 56,000,000 lakossága mellett van 778 százéves embere, Franciaországban 61 218, Angolországban 146, Skótszágban 46, Svédországban 10, Norvégiában 23, Belgiumban 5, Dániában 2, Spanyolországban 401, Svájcban nincs százéves embere, Szerbiában 2,500,500 lakosság mellett 575 ember él, aki meghaladta a 100 évet. A világ legvénebb embere a Rio da Janeiroban élő Catrim Bruno, ki állítólag 150 éves.

— **Rejtélyes bűntett.** Egy rejtélyes bűntényvel kapcsolatban a végzetnek különös tragédiája játszódott tegnap este a Kolozsvárról Kajántó felé vivő országúton. *Szerencs* Sándor kisbirtokos és a felesége Kolozsvárról hazafelé indultak, midőn nem messze a várostól az országút közepén egy holttestre bukkantak. A ha-

lottat katonai egyenruha fődte, arccal borult a föld felé és összezúzott koponyája mutatta, hogy gyilkosság áldozata. A férfi és az asszony kiabálni kezdtek és az arra járók nemsokára összegyűltek. Mikor a holttestet megfordították, az öreg házaspár a halottban képzelhető rémullettel saját édes fiára ismert, aki mint káplár szolgált a kolozsvári 52. gyalogezrednél. A kolozsvári csendőrség megindította a nyomozatot de eddig mit sem derített ki. A feltételek az, hogy a fiatal embert foszucó dorongokkal ütötték le.

— **Egy kissé öngyilkos lett.** Budapestről írják: A Kerepesi ut 68. számú házban a második emelet egyik lakásában, ahol Sziklai Szeréna, a kitűnő operett-színésznő lakik, tegnap öngyilkossági kísérletet követett el egy fiatal, gyönyörű színésznő. Valahonnan revolvert kerített, elment Sziklai Szerénához, aki jó barátja volt, lefeküdt a díványra, a mellére nyomta a revolvert és elsütötte. A keze azonban reszketett és a golyó nem talált. A leány nagy izgatottságában sikoltozni kezdett, az egész ház összezaladt, sőt a mentőkért is telefonáltak. Szükség azonban nem volt rájuk, a színésznőnek az ijedségen kívül egyéb baja nem volt s egy óra múlva már ismét künn sétált az utcán.

Az eset részleteiről tudósítónk a következőket jelenti:

N. Mariska, a városligeti szinkör volt tagja tegnapelőtt izgatottan mondta a New-York kávéházban, hogy megunta az életét és öngyilkos lesz. Halálisan szerelmes egy deli fiuba, aki azonban csapodárul elhagyta. A színésznő a kávéházból elment egyik barátjához, Sziklai Szerénának a lakására, akinek nem említett semmit a szándékáról. Rövid ideig beszélgettek, azután a háziasszony kiment a szobából, N. Mariska pedig elővett a kabátja alól egy revolvert és elsütötte. A golyó nem talált, N. Mariska azonban rettenetes kóllózásba kezdett, úgy, hogy az egész ház összezaladt. Tíz perc múlva már megjelentek a mentők is, sőt egy igen ötletes házbéli szomszéd a tűzoltókért is telefonált. Baj azonban abszolút nem volt, a mentők és tűzoltók zordul hazavágtattak. N. Mariska pedig bocsánatot kért a barátjától a kelemetlenkedésekért, megigazította a ruháját és visszament a New-York kávéházba.

— **A román szociálisták izgatója.** Budapestről írják: *Rosenzweig* Armin, az *Adeverul* című szociálista lap munkatársának kitiltására vonatkozólag egyes lapokban foglalt adatok helyreigazítására a budapesti főkapitányság kijelenti, hogy Rosenzweig Armin nem annyira szociálista, mint inkább *anarkista* üzelmel miatt kellett Magyarország területéről kitiltani. Rosenzweig többek között rendszeresen foglalkozott a románság izgatásával. Egyebként Bukovinában is anarkistikus színezetű üzelmel voltak, amelyeknek következtében Ausztria területéről is örökre kitiltották.

— **A koldus medáliája.** Az utcasarkon szegény, öreg vak ember áll. A ruhája katonai uniformis rongya; fején katonasapka. Seregestül akad a világ különböző utcasarkán az ilyen koldus. Hanem ez az egy, akiről ez a história szól, nem mindennapi jelenség: törődött alakján is meglátszik, hogy hajdanában egy fejjel kimagaslott az armádiából és ha féllábát ott nem hagyta volna a dicsőség véres mezején, mintát lehetne venni a dalás harcokról. Aki mellette elmegy, annak szemébe ötlök egy kereszt, amely ott díszlik a katonakoldus mellén. Nem minden nap látni ilyen kitüntetést utcasarkon: csak a legviribeb katoná szerzi azt, csakis háboruban, csakis az élete hősi kockázata árán. És ezt a medáliát restelli a hatóság, el akarja venni a koldustól, mert hát nem illik, hogy ilyen kitüntetéssel valaki — kolduljon.

Az eset a párisi utcán történt. A vén katonát egy napon felszólította a rendőrség, hogy vegye le a melléről azt az érdemkeresztet. A katoná nem engedelmeskedett. Erre hivatalosan eltiltották a medália viselésétől. A katoná erre sem hederített. Most már perbe fogták, elítélték. Ez sem használ. Tegnapelőtt tizenegyedszer állott bírál előtt a vén katoná.

— Ezt a kitüntetést a harctéren szereztem, dörögte büszkén a szegény ember. Nem veheti el tőlem senki, csak a halál.

A bírák maguk is meg voltak hatva, amikor a szegény öreg elszírta a nyomorát. Négy gyermeke van, azokat neki kell eltartania. Az a medália pedig fontos szolgálatot tesz neki a koldulásban. Attól nem akar megválni. A csökönyös hadfit el kellett itélni; a

legenyhebb büntetést szabta ki rá a bíró: 16 frankot.

— El kell itélnem, mondta a bíró; de mert maga szegény ember, megfizetem a büntetését maga helyett én.

— **Jótekonyság.** Bayer Dezső dr. fővárosi gyógyszerész az *aradi tanítótestületet segélyalapjának* tíz koronát adományozott. Ezuton is köszönetét fejezi ki az *elnökség*.

— **Hol vásárol ma az aradi közönség cipőt,** kalapot, inget és egyáltalán divaticikkeket? Rövid felelet erre az, hogy Porter Vilmos Nagy Aruháza kedvelt üzlet. Figyelmes, elegáns kiszolgálásban részesül ott minden vevő, tükövetelés ott sohasem fordul elő. Azonkívül 10 korona vásárlás után egy életnagyságu ingyen fényképnagyítás. Cipőválasztékok kora reggeltől késő estig háza küldetnek. Városi és megyei telefon szám 824.

— **Házassági célból** ismerkedni legbiztosabban lehet „Házasulandók Lapja” útján; ma, mikor a társas érintkezés, ismerkedés annyira meg van nehezítve, legcélszerűbb egy ilyen lap útján ismeretséget szerezni, mely házasulandók között az egész országban és külföldön is elterjedt. Számos házassági ajánlatot férfiakról, különböző hozományu nőktől tartalmaz. Szama 40 filléért küldetik az „Országos Általános Pályázati Hirlap”-pal együtt, mely utóbbi tartalmazza az országban megüresedett összes állásokat, pályázatokat. Kiadóhivatal: Budapest, Erzsébet-körút 18. 326

— **Állásokat nyerni** legbiztosabban csakis az „Országos Általános Pályázati Hirlap” útján lehet, a mely az állastadókkal való közvetlen összeköttetése folytán leggyorsabban ad hírt, az összes beöltendő állastokról. Az állastadók is nagyobbreszt e lap útján töltik be a megüresedett állastokat. Minden számban számos állami, közigazgatási magán-tisztviselői, gazdasági, hivatalsszolgái, pénzügyri, kereskedelmi, könyveői, üzletvezetői, orvosi stb. állast van a feltételek és teljes címek kiírásával. Ingyen melléklete a „Jegyesek és Házasulandók Lapja”, melynek segítségével házassági célból könnyen, gyorsan ismerkedni lehet. Előfizetés egy negyed évre 4 korona egyes szám 40 fillér, mely bélyegben is küldhető. Kiadóhivatal: Budapest, Erzsébet-körút 18. Képviselők fiókiadóhivatalok vezetésére minden nagyobb vidéki városban keresetnek. 321

— **Parketta** tükörfényes lesz Vojtek's Weisz-féle parkett-viasz használatától 1 doboz 1 koróna. 44

Lövés az éjszakában.

(Földbirtokos a vádlottal padján.)

— Az *Aradi Közlöny* tudósíjtól —

Arad, április 29.

Tudvalevő dolog, hogy aratás idején az aratók az éjszakát kiön töltik a földeken. Leheverednek a vetésbe s az é szellőben susogó buzakalászok ringatják áloba őket. Így történt ez tavaly az isaszeghiátárban is.

Tíz óra tájban *Domon* Lajos péceli földbirtokos, lancaster fegyvevel a vállán, kiment a tanyákra. Egyedül volt Lassu léptekkel haladt át a réteken s ojk körültekintett, nem lát e valami gyanus állat. Tizenegy óra lehetett, a mikor lövés ott s nyomban utána jajgatás hallatszott a vésből. Hogy a lövés kitől eredt, nem tudni; a sértett *Kovács* Mihály arató volt, a ki egy *egy* buzakereszt alján aludt. A golyó a seneccétlennek combjába furódott s hatalmas csatornán át a gyomráig hatolt. Aratótársaionnal felugrottak, de nem láttak senkit. A süllitet kórházba vitték, a hol nemsokára *melett*.

A gyanu *Domon* Lajosra irányult, mert a fegyverszakértők érint a hullába hatolt golyó *beleillett* *Domon* lancasterébe. Azonfelül kitűdött, hogy *Domon* a tett elkövetése idején azon a vidéken *irtzkodott*. Ezen az alapon a pestvidéki törvénssék — bár az ügyesség nem vállalta a ídat — vád alá helyezte *Domon* Lajo *özv* *Kovács* Mihályné panaszára, a ki a vát áttette.

Ma volt ebben az ügyben a főtárgyalás a pestvidéki törvénssék előtt *Bánó* József elnökléte állt.

A vádott földtökös ismételtelen kijelen-

tette, hogy a dologban ártatlan, lövést nem tett, fegyverét azon este nem is használta s kihallgatott tanúk is csak a valószínűség álláspontjára helyezkedtek. A kir. ügyész ezúttal sem váliolta el a vád képviselőjét, a főmagánvádló ellenben főtartotta a vádat.

A kir. törvényszék **Rendes Miklós dr.** védelemének meghallgatása után **Domonyi Lajost** a gondatlanságból okozott emberölés vádjá alól **felmentette** és pedig azzal a megokolással, hogy nem merült fel pozitív bizonyíték arra, hogy a vádlott lőtt volna. De feltéve, hogy ő tette volna a lövést, akkor sem lehetett megállapítani a gondatlanságot, mert a vádlott nem sejtette, hogy a buzakereszt mögött éjnek idején valaki fekszik. Az ítélet ellen a főmagánvádló felebbezést jelentett be.

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ **Teljes ülés a Kuria.** Fővárosi tudósítónk írja: A kir. Kuria büntető szakosztályai ma délelőtt **Paiss Andor** tanácselnök vezetése alatt teljes ülést tartottak, melyen **Neményi József** kuriai bíró előadásában a következő vitás elvi kérdés felett döntöttek: Ha egy járásbírósi ügyben a felebbviteli főtárgyalás folyamán semmiségi panaszt jelentenek be, ennek elbírálása a tábla vagy a Kuria elé tartozik? A jogszokás szerint ennek elbírálása a Kuriahoz tartozott mindig, mivelhogy azonban több eset fordult elő, hogy egy törvényszék a kir. táblához küldte elbírálásra, a kir. Kuria indítatva éreztette magát, hogy jogegység érdekében eldöntse a kérdést. Hosszas tanácskozás után a Kuria kimondta, hogy az említett semmiségi panaszok elbírálása **kizárólag a Kuria hatáskörébe tartozik.**

§ **Eltölt házasságszédelgő.** **Gerébi Ignác** budapesti ügynök egyike volt azoknak a kalandoroknak, akik üzletszerűen foglalkoznak házassági szédelgésekkel. A napilapokban állandóan hirdetett, a férjhez menni vágyakozó nők apróhirdetéseit figyelemmel tanulmányozta, naponként tucat számra írta és kapta a rózsaszínű leveleket és mindenről könyvet vezetett. Hetenkint egyszerre 3-4 nővel kötött ismerettséget és a különben szimpatikus megjelenésű, megnyerő, behízelgő modoru ember a körülményeknek megfelelően hol iparosnak, hol kereskedőnek, földbirtokosnak, állami tisztviselőnek, irodafőnökök és még az isten tudja mirek adta ki magát. Az ismeretség negyedik-ötödik napján már rendszerint annyira megtisztelte a kisebb-nagyobb hozományával rendelkező nőt bizalmával, hogy az illető úsztában volt azzal, hogy a más-más néven bemutatkozó elegánsan öltözött ur pillanatnyi pénzzavarban szenved. Természetesen a boldog házasság reményében csak alig akadt egy-kettő, aki nem ajánkozott volna arra, hogy a neki örök hűséget esküvő véglegényjelöltet kíséretében zavarából. Mikor aztán a hozomány jelentékeny részét kisebb-nagyobb összegekben megkaparította, úgy eltűnt, hogy a személyleírása dacára a rendőrség sem tudott ráakadni. Hogy mennyire ügyesen üzte szédelgéseit, láthatjuk a vádiratból, amely kiemeli, hogy többek között egy főtisztviselő fiatal özvegyétől 3000 koronát, egy vendéglős elvált feleségétől pedig 8500 koronát csalt ki. Végre mégis lépre került, mert nagy óvatossága dacára elkövette azt az ügyetlenséget, hogy olyan nővel kezdett levelezni, akit egyszer már faképnél hagyott és ennek a nőnek volt annyi esze, hogy a találkára nem egyedül ment el, hanem a háttérben két detektív várakozott, a kik aztán minden teketória nélkül elfogták és a főkapitányságra kísérték a szédelgőst. A nyomozás megállapította, hogy **Gerébi** már nő és két gyermek atyja. A felesége és családja a legnagyobb nyomorban él, ő pedig a család útján szerzett pénzből nagyuri életmódot folytat. A budapesti büntető törvényszék ma nem kevesebb mint huszonegy rendbeli család miatt vont felelősségre a büntetett előéletű embert, aki makacsul tagadott; a tanúk azonban rábizonyították és a bíróság a házassági szédelgőt **két évi börtönnel** sújtotta. Minthogy pedig nem budapesti illetőségű, egyszer s mindenkorra kiltatott a főváros területéről.

§ **Négy és fél év — váltóhamisításért.** Előtt két hónappal hírt adtunk arról a szenzációs váltóhamisításról, melyet ifj. **Binder Frigyes**, a brassói **Binder és Hügel** cég beltagja követett el s a melynek napfényrejőtte napokig izgalomban tartotta Brassó kereskedő világát. Hetvenhat darab váltót hamisított Binder, rokonok, ismerősök és ismeretlenek nevére s bűnét oly cinikus merészséggel üzte, hogy például egyszer egyik bank pénztáránál éppen annak a barátjának hamis váltóját számoltatta le, ki ugyanakkor a bank egy másik termében beszélgetett az igazgatóval. E hó 26-ikán ítélkezett a büntös kereskedő fölött a brassói királyi törvényszék, mely hetvenhat rendbeli magánkirathamisítás miatt **négy és fél esztendő fegyházzal** sújtotta Bindert, kinek vizsgálati fogóságának idejéből semmit se számítottak be javára. A királyi ügyész a büntetés súlyosbításáért, Binder védője pedig annak enyhítése érdekében jelentette be felebbezését.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

Aradi heti gabonavásár.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, Április 29.

Száraz időben a tengeri vetését legtöbb helyen befejezték és gazdáink már türelmetlenül nézik e meleg, szeles időjárást, mikor váltja fel az áldást hozó eső.

Az esőhiány már élénkebb véte kedvet idéz elő piacunkon, hol kereskedőink vetélkedve adják meg a legmagasabb napi árat vagy még ennél is többet fizetnek 5-10 fillérrel jó áruért. Mintegy 800 mm buza és 500 mm. tengeri kelt el jól tartott napi áron.

Mai gabona-árak: Az árak, 50 kilogramm súlyegységet véve alapszámításnak, korona értékben:

Buza I-ső minőségű 7.25—7.35.
 Buza közép 7.10—7.20.
 Tengeri 4.70—4.75.
 Rozs névleges jegyzés 5.70—5.80.
 Arpa névleges jegyzés 5.00—5.10.
 Zab névleges jegyzés 4.70—4.90.
 Irányzat változatlan.

— **Fizetéseketelenségek** A bécsi Creditoren-Verein a következő fizetéseketelenségekről tesz jelentést: Klein József és társa, **Nagy-Kanisza**. — Schwarzenberg Ignác, **Jánosháza**. — Ziegler Salamón, **Budapest**. — Hernefeld Adolf Bécs — Kranich Nándor, **M. Schönberg**. — Glückstahl I., **Rima-Scombat**. — Liebster Henrik, Bécs.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, Április 29.

Delitőzsde. Buzakinálat kielégítő, vételkedv mérsékelt. Javult irányzat mellett 14.000 métermázsa került forgalomba, szilárdan tartott áron. Egyéb gabonanemek ártartók. Időjárás szép.

Estitőzsde. Berlin ¼ elcsöb, Páris 10 magasabb.

Zárulat 12 órakor:

Buza áprilisra	7.89—7.89
Buza májusra	7.89—7.89
Buza októberre	7.94—7.95
Rozs áprilisra	6.55—6.56
Rozs októberre	6.55—6.56
Zab áprilisra	5.50—5.51
Zab októberre	5.07—5.08
Tengeri májusra	5.21—5.22
Tengeri júliusra	5.21—5.22
Ropce augusztusra	10.85—10.95

Zárulat 5 órakor:

Buza áprilisra	7.83—7.84
Buza májusra	7.83—7.84
Buza októberre	7.90—7.91
Rozs áprilisra	6.49—6.50
Rozs októberre	6.49—6.50
Zab áprilisra	5.49—5.50
Zab októberre	5.04—5.05
Tengeri májusra	5.18—5.19
Tengeri júliusra	5.18—5.19
Ropce augusztusra	10.85—10.95

Zárulat 5 órakor:

Osztrák hitelrészvény	642.—
Magyar hitelrészvény	757.—
Lezámlolóbank részvény	457.50
Rima-Murányi vasmű részvény	492.—
Osztrák-magyar Államvasút részvény	643.—
Közuti vasút	575.50
Városi villamos vasút részvény	329.—

Szeszüzlet.

— Április 29. —

Mai jegyzésünk: Kész árú nagyban nyors szesz 116 korona, kicsinyben 117 korona; finomított szesz nagyban 118 korona, kicsinyben 120 korona hordó nélkül, per 100 liter %, beleértve 70 korona fogyasztási adót.
Szállított moslék 12-30—13— korona mmázsánként.

Budapest-kőbányai sertéskereskedelem.

— Április 29. —

Magyar elbrendű: Öreg nehéz páronként 400 kilogrammon felüli súlyban 116—118 fillérig; öreg közép páronként 300—400 kilogramm súlyban — fillérig; fiatal nehéz páronként 320 kilogrammon felüli súlyban 123—124 fillérig; fiatal közép páronként 251—320 kilogramm terjedő súlyban 123—124 fillérig; fiatal könnyű páronként 250 kilogramm terjedő súlyban 123—124 fillérig.
Szerbiai: Nehéz páronként 260 kilogrammon felüli súlyban 122—124 fillérig; közép páronként 240—260 kilogramm terjedő súlyban 122—124 fillérig; könnyű páronként 240 kilogramm terjedő súlyban 121—122 fillérig.
Sertésüzlet: Április 23. napján volt készlet 25,452 darab, április 27. napján főlhajtott 266 darab, április 27. napján elszállított 293 darab, április 28. napján maradt készlet 25,425 darab.
A hízott sertésüzlet irányzata: Csöndes.

IDEGENEK ARADON.

— Április 29. —

Fehér Kereszt szálloda Bulz Lajosné, magánzó neje Kevermes. — Radó Mór utazó Budapest. — Weinzierl Gyula körjegyző. — Boda Izsó utazó Budapest. — Barics Mihály utazó Budapest. — Thier Vilmos utazó Budapest. — Erdensohn Vilmos utazó Budapest. — Zampole I. ezredorvos Budapest. — Armuth József utazó Szeged. — Müller Zsigmond utazó Bécs. — Alter Bernát utazó Leitersdorf. — Kohn Ede utazó Budapest. — Fleischmann Jenő kereskedő Győr. — Lelenyi Marcel utazó Budapest. — Bartsch I. utazó Temesvár. — Freund Lipót utazó Bécs. — Magur Adolf utazó Bécs. — Stumpfolt Ede utazó Temesvár. — Mandl József utazó Bécs.

Központi szálloda. Glissner Antal mérnök Budapest. — Lashauer Lajos Kornél felügyelő Budapest. — Szabó Lajos felügyelő Budapest. — Schobel József bankhivatalnok Nagyszében. — Peres Ernő utazó Budapest. — Geel Ottó mérnök Bécs. — Scheer Zsigmond utazó Bécs. — Mayländer Ottokár utazó Bécs. — Hirsler Ottokár utazó Bécs. — Burger Viktor utazó Budapest.

Vasuti közlekedés.

— Érvényes 1904. évi május hó 1-től. —

ARADROL	ARADRA
Budapest felé indul:	Budapest felől érkezik:
Nagyváradra reggel 5.10	Személyvonat reggel 6.05
Gyorsvonat reggel 8.18	Személysz. tv. reggel 9.10
Személyvonat d. e. 11.25	Gyorsvonat délelőtt 12.12
Gyorsvonat délután 4.16	Személyvonat d. u. 3.29
Személysz. tv. d. u. 4.51	Gyorsvonat este 7.04
Személyvonat este 9.30	Szv. Szolnokról este 9.—
Erdély felé:	Erdély felől:
Személyvonat reggel 6.25	Soborsinról reggel 6.59
Gyorsvonat délután 12.22	Gyorsvonat reggel 8.08
Soborsin délután 2.04	Személyvonat d. e. 10.50
Személyvonat d. u. 4.02	Radnáról délután 2.36
Radnára délután 6.35	Gyorsvonat délután 4.01
Gyorsvonat este 7.11	Radnáról vas. és ün. e. 8.07
	Személyvonat este 8.50
Temesvár felé:	Temesvár felől:
Személyvonat reggel 6.15	Vegyesvonat d. e. 10.40
Személyvonat d. e. 12.17	Személyvonat d. u. 3.42
Vegyesvonat délután 5.—	Személyvonat éjjel 10.59
Szeged felé:	Szeged felől:
Személyvonat reggel 4.50	Személyvonat reggel 8.35
Vegyesvonat reggel 7.10	Vegyesvonat este 6.59
Személyvonat d. u. 4.06	Személyvonat éjjel 10.33
Brád felé:	Brád felől:
Személyvonat reggel 6.25	Gurahonról svz. reg. 8.69
Vegyesvonat d. u. 12.27	Vegyesvonat délelőtt 11.—
Gurahoncig svz. d. u. 4.25	Személyvonat este 6.49

Motormenetek

Arad—Új-Szt.-Anna—Kétegyháza között.

Kétegyháza felé reg. 6.10 | Kétegyháza felől d. e. 12.—
 Kétegyháza felé d. u. 12.01 | Kétegyháza felől este 6.03

Arad—Mezőhegyes között.

Battonya felé reggel 8.14 | Mezőhegyes felől reg. 5.48
 Battonya felé d. u. 12.30 | Battonya felől d. e. 11.09
 Mezőhegyes felé este 5.32 | Battonya felől d. u. 3.40

Arad—Borosjenő között.

Borosjenő felé d. e. 8.23 | Borosjenő felől d. u. 1.58
 Borosjenő felé d. u. 2.40 | Borosjenő felől este 9.14

CSARNOK.

Háztűznézés.

Elbeszélés. — [2]

Írta: Szántó Kálmán.

melyekbe kerül (Folytatás.)

Elébe göngyöltette a nagy kataszteri felvételt, amelyen a város fekvéségei voltak egész ujonnan felrajzolva: — Ehol mindjárt egy szép kis lapos, nem is nagyon messzi, egészen a szőlők alatt. Nagyon szép kerteskének beállíthatná Dulló uram, nem is szabjuk magas árát. Mennyi köllene?

— Nem is bánom, ha partosabb is, azt se, ha egy kicsit kisebb esk, meg aztán ha nagyobb tag lenne.

— Nagyobb-e? Hát mennyi köllene Dulló uramnak?

— Lehetne kétezer hold, három is, ha meg tudnánk egyezni.

Főbíró uram jó kávinista ember volt s rá nézett a polgártársra: nem-e zavarodott meg? Nem látszott.

— Aztán mire köllene az a nagy marha határ a homokon Dulló uramnak?

— Majd csak elbábrálgatnók vele, csak az arát szeretném tudni.

Ez fogas kérdés volt főbíró uramnak. Mert az mindennapos volt, hogy hol őt holdra, hol tízre jelentkezett vevő, s meg is szabták az arát holdankint kit ötven, kit száz forintjával, már a kicsodás földet választott, de egyszerre háromezer holdat, annak aligha lesz mása az annálsekben. Egy van ugyan, mikor a Girálthy-nemzetség megvette az ötezer hold giráltyi pusztát tíz pengő forintjával a mult század elején. Most utána sir még az ötvézezer forintjuk de hát megéri az ilyen előkelő nemzetségnek, ha bírhatják a származó helyüket. De Dulló-pusztának nem hallotta hírét főbíró uram sósa.

Am ő tudja, ő lássa. Bölcs megfontolás után meggyezett a tanács, hogy husz forintjával átenged buckákat Dulló uramnak, ha megtart vagy három ezer holdat.

Szerződés aláírásakor azt mondja a főbíró: — Ösmérem, Dulló uram, tudom, hogy bőcsületes munkával gyűjtögette össze a kis vagyonszáját, belevettem a szerződésbe, hogy három esztendőn belül megbábjátja vevő a vásárt; addig nem is nyulunk a pénzéhez, betesszük a takarékbá. Én nem veszem a lelkemre semmi keresztény embernek a romlását.

— Közöndöm a hozzám való szives jóakarátját, főbíró uram, ne adja az isten, hogy szükségem legyen rá.

Főbíró uram még utána nézett a derék szál embernek.

— Ugyan miben főhet a feje? Csak nem leli tán mégis valami? Nem akar tán szőlőt ültetni háromezer hold földre egy maga! Ép jókor, mikor híre jár, hogy az ugynevezett filokszéra bogár eszi a tokaji hegy venyigéit. Mi marad a satnya homoki venyigéből, ha az erős hegyi vessző se tud neki ellent állni? Szegény ember, ez alighanem olyan kockát játszik, ami vakot vet neki.

II.

Tíz esztendő alatt a filokszérának nevezett bogár, melylyel hamar megösmérekedtek ország-szerte, ugy leette a hegyi szőlőket, hogy a drága jó nedűnek, melyet arannyal mérték föl hajdanán, csak épen a híre maradt. A tokaji, érmelléki, badacsonyi szőlősgazdák egymás után szállingóztak le a síkságra, megszerezni a homokon ujr, amit a hegyoldalon elvesztettek. Mert olyan szokása van a földturo népnek épen, mint az égi madárnak, ha gonosz kéz leveri egy helyütt a fészket, más helyt csak felépití.

Már akkorra Dulló uram buckáiból szép egy pár száz hold volt termőre beállítva. Esztendő-ről-esztendőre terjeszkedett balj-bb a homokba, tarcsai módra, mégis gyorsabb tempóban. Már akkor m-sze látó, éielmes emberek cövekelték az utat sínpárokknak, amelyeken gőzkocsik fog-nak végig robogni. Ki álmodta volna valaha, hogy a tarcsai buckákon gőzmasina fog visszhangot verni? Ott kanyarodnak a sínek végig Dulló uram háromezer hold mentén. Egész boldog belé, aki négy-ötyszáz forintjával magához válthat belőle egy darabkát. Mert most már a városé se olcsóbb, van olyan, aki drágább is.

Ezennel aztán Dulló Gábor úri rendbe lépett. Belratkozott az úri kaszinóba, nagy cserepes házet építtetett a giráltyi nagy-utcán, hat ablakkal az utcára, stukatéros szobákkal, azokba pesi butort hozatott. Nem magáért tette azt se, a családjáért. Az egyik fiu ugyan mellette van a gazdaságban, de már a másik huszárnak állott s holmi nemeslevelek után keres; a leánya meg épen felviruló lilomszál. Azoknak hadd legyen. Az úri sor különben csak abból állott, hogy az új házban nem közös tálból kenyereztek a cseledséggel, hanem ezeknek lent terítették az alsóházban. Ami az urasághoz egyéb kellett, talán mindössze is még egy féderes kocsi volt, abba pedig még nem kell belehalni.

Hajnali harangszó azért csak ott találta gazduramat minden reggel a saroglyás szekeren, hogy vigye a gazdaságba; s maga nemzetes asszonyom akasztotta a nyakába minden reggel az utraváló tarisznyát. Márta persze még akkor az ártatlan leányok tiszta á mat aludta hátsó kamarácskájában, a nevelőnével együtt. Mert az is került a házhoz, egy szájjal több vagy kevesebb igazán nem tesz különbséget ott, ahol minden ugy is kikerül a háztól. Finom módra franciára kellett volna hogy tanítsa a nevelőné Mártát, de Márta szivesebben osont ki, ha csak tehetne, a konyhába, ahol az édesanyja mindig talált számára foglalatosságot, a nevelőnének pedig szintén nem volt ellenére, ha ő ezalatt csöndes elvonultságban regényeket olvashatott. Hisz az nem is tett különbséget, a földolog mégis csak a nevelőné volt, aki nem hiányzott. A leányokat tulajdonképen a Szabó nővérek adták meg, akik olyan habkönyűségű, libegős, omlos ruhácskákat varrtak Mártára, sohasem mulasztván el megjegyezni, hogy ilyen termetre mint a Mártáé, még életükben se varrtak; a lényegét még Lizi kisasszony is megadta, aki olyan boglyas, bobítás frizurákba tudta csavargatni Márta szöke haját, hogy valami csoda! El nem mulasztván szintén megjegyezni, hogy ilyen szöke haj még tán nem is volt a világon, s ebben az egyben Lizi kisasszonynak tán igaza is volt. S nem kevésbé járult a lényeghez a sánta táncmester is, aki az összes dívatos táncokra, még kékvőkre is tonította a tarcsai mindkét nembeli ifjúságot, de már a Márta lépéseitől nem volt olyan nagyon elragadtatva, amiben szintén igaza volt.

Mindezeket egybevetve Dulló Márta, mikor az első bálján a kaszinóban bemutatkozott, semmiben sem maradt mögötte a többi lányoknak; azoknak a lányoknak a nevelő is, ugylátszik, szivesebben foglalkoztak regényolvasással. De sőt Márta ki is vált a többiek közül. A Szabó nővéreknek épen nem volt téves nézetük a természetét illetőleg, a hajára vonatkozólag pedig már megerősítették a Lizi kisasszony véleményét. A sánta táncmester itéletére nem sokat kell adni, mert ő a csárdást nem is nézte táncnak, jöllehet a kaszinóban azt járják legtöbbit, ellenben Mártának azt nem is kellett tőle tanulni.

(Folytatása következik.)

Nemzeti színház.

Bérlet 199. sz. Páratlan.

Szombaton, 1904. évi április hó 30 án.

Aranyvirág.

Regényes nagy operette 3 felvonásban. Írta: Márton Ferenc. Zenéjét szerzette: Huszka Jenő.

SZEMÉLYEK:

Potyaviev	Németh J.	Gauld Harry	Szadai F.
Beppo, hajós	Arkossy V.	Egy Ifju	Márton M.
Silvio, hajós	Juhász S.	Meridon Lize	Fakete A.
Aranyvirág	Felhő Rózi.	Fogadó	Ligetli V.
Stone Ellen	Singhoff V.	Egy gavallér	Juhai József.

Kezdete este 7 és fél órakor.

NAPIREND.

Április 30. Szombat. Róm. kath. naptár: Katalin. — Protestáns naptár: Katalin. — Izraelita naptár: Sabbat, Emor. — Görög-keleti naptár (április 17.): Simeon püspök. A nap két 4 óra 30 perckor, nyugszik 6 óra 53 perckor. Kölessy-könyvtár. Nyitva van hétfőn, szerdán és szombaton délelőtt 11 $\frac{1}{2}$ —12 $\frac{1}{2}$ óráig; kedden, csütörtökön és pénteken délután 1 $\frac{1}{2}$ —2 $\frac{1}{2}$ óráig; vasárnap és ünnepnapokon zárva. Helyiség: Erekljmuzeum helyisége mellett ülésterem. Időjárás. A központi meteorologiai-intézetnek Aradra küldött táviratai szerint a mai napra a következő időjárás várható: Száraz, később enyhébb.

Április 30. Az aradi vízvezetési művek részvénytársaság közgyűlése délelőtt 10 órakor (Aradi első takarékpénztár.) — Az aradi tornaegyesület evezős alosztályának közgyűlése délután 5 $\frac{1}{2}$ órakor (Csolnakház.)

NYILTTÉR.*

Limbbeck János

első magy. kir. szab. ércokopersó-gyára és temetésrendező intézetéből.

Arad, színház-épület. Városi és megyei telefon: 93.

Özv. Iászlófalvi Velits Hugoné szül. Maska Matild, a maga, ugy fia Iászlófalvi Velits József, sógornője Schmidt Józsefné szül. Iászlófalvi Velits Cecília és férje Schmidt József, testvére özv. Lakosztán Jánosné szül. Maska Emma, valamint számos más rokonai nevében is fájdalomtól megtört szívvel tudatja a forrón szeretett és felejthetetlen jó férj, illetőleg édes ap, testvér, sógor és rokon

Iászlófalvi Velits Hugó,

nyugalmozott jegyzőnek,

f. évi április hó 28 án déli 12 órakor, életének 68-ik és boldog házasságuk 25 ik évében, rövid szenvedés után történt jobblétre szend-rültét.

A boldogultnak földi maradványai április hó 30 án, d. u. 4 órakor fognak Csiky Gergely-utca 25. számú házban a róm. kath. szertartás szerint beszenteltetett és a felső temetőben örök nyugalomra téteni.

Az engesztelő szent mise a boldogult lelki üdvéért május 2-án d. e. 8 órakor fog a főt. Minorita-tyák tempomában az egek Urának bemutatatni.

Arad, 1904. április 28 án.

Áldás és béka lengjen hamvai felett!

Polgári „Szent István-sör.”

Baross-parki kioszk

fényes megnyitása

f. évi május 1-én reggel 4 órakor

GERGELY VILMOS zenekara által.

Kaphatók mindennemű legjobb minőségű

kávéházi

ételek és italok,

ugyszinté.

kitünő jó belföldi borok

Schaumburg Lippe herceg pincészetéből Villány.

Különösen ajánlom a Villányi arany silleret, literje 1 kor. Azonkívül mindennemű

gyógy-ásványvizek

hideg- és melegén, egész üvegben és poharaként kimérve, a legolcsóbb árban.

Naponta frissen csapolt

Polgári Szent István-sör

a legjobb minőségben.

Reggelire abbonment havonta 6 korona.

Összes helybeli és fővárosi lapok.

A nagyérdemű közönség becses pártfogását esedezi

Süss M. Frigyes,

1286

megbizott.

Nyári táncmulatságokra a természet díjtalanul átengedem.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Elsőrendű

prima nehéz pörkölt szalonna kap-
ható Meisztróvich Jánosnál, Ara-
don. 1241

Lakás kiadó.

A nagykorúton, a Baross-parki ki-
osrkkal szemben épülő új házban
több modern berendezésű lakás
folyó évi november hó 1-től kiadó,
bővebbet Frick József építészeti iro-
dájában Heim Domokos-u. 3. 1274

Eladó

egy járgány, kocsik és lószerszá-
mok. Megtekinthetők a szegedi
baromfi-hizlalást és kiviteli rész-
vénytársaságnál, Béla-tér 1. 1277

Lapkihordók

felvétetnek
a kiadóhivatalban.

Országsszerte ismert
vizsgalapjainkból

100 drb 1 korona a pénz előre való be-
küldésével bérmentés 1 k. 30 L, mint ke-
resztökös tokban küldve, a gyűrésés
ellen vedve. 100-750 drbig a bérmentés-
tése 72 fillér küldendő. Utánvétellel a
szállítási költség sokkal több.

Ingusz I. és Fia

kiadóhivatala Arad.

Délmagyarország
egyik legnagyobb vá-
rosában egy több
mint 20 év óta fenn-
álló

norinbergi-, rövid-
és szövöttáru
nagykereskedés

nagy területű és
vevőkörrel, betegség
miatt

eladó.

Ajánlatok: Fényes
jövő 20,000 kor. je-
lige alatt Blockner J.
hirdetőirodájába Bu-
dapest, IV., Süttő-ut-
ca 6. keretnek. 3463

Figyelem!

Megérkeztek szines
bőr-különlegességek
dus választékban, minden színben.
shevreaux, boksz. és bagaria bő-
rökben.

Seelinger M. Andor

uri és női mintaczipőszete 087

Arad, Szabadság-tér 4.

Váras és megyei telefon 115.

Keresünk megvételre

több példány Pallas nagy Lexicont.
Ingusz I. és Fia. 1278

744-1904. tkvi szám.

Árverési hirdetményi kivonat.

A világosi kir. járásbíró, mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy özv. Blago Jánosné szül. Fluera Alka újból férj. Máris Tódorné kerek lakos végrehaj-
tatónak, Styef Juonné szül. Bugyi-
sán Alka, Bugyisán Mitru, Bugyi-
sán Constantin, Bugyisán Franczl
kerek és Buda Péterné szül. Bu-
gyisán Mária és Ollár Szimeonné
szül. Bugyisán Léna magyarál lak-
kosok végrehajtást szenvedettek
elleni 499 korona 84 fillér-töke-
követelés és járuléki iránti végre-
hajtási ügyben a világosi kir. já-
rásbírósg területén lévő, Arad
megyében fekvő, a kerek 149.
sz. t. j. vben A. I. 1-6. sorsz. a
felvett ingatlanság 2/3 ad. részére
az árverést 2044 koronában ezen-
nel megállapított kikiáltási áron
elrendelte és hogy a fennebb meg-
jelölt ingatlan hányadok az 1904.
évi május hó 13. napjának d. e. 10
órákor Kerek közösgnázánál meg-
tartandó nyilvános árverésen a
megállapított kikiáltási áron alól
is eladatni fognak.

Árverezni szándékozók tartoznak
az ingatlan hányadok becsárának
10% át, vagyis 204 kor. 40 fillért
készpénzben, vagy az 1881. évi LX.
t. cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal
számított és az 1881. évi november
hó 1 én 3383. sz. a kelt igazság-
ügyminiszteri rendelet 8 §-ában
kijelölt óvadékképes ér. ék papírban
a kiküldött kezéhez letenni, avagy
az 1881. évi LX. t. cz. 170. §-a ér-
telmében a bánatpénznek a bíróság-
nál előleges elhelyezéséről kiállí-
tott szabályszerű elismervényt át-
szolgáltatni.

Világos, 1904. évi február hó
22 én, a kir. járásbíró, mint te-
lekkönyvi hatóság.

Aknay,

1281 kir. járásbíró.

ALAPITTATOTT 1890.

Augenstein K. Alajos
házasságközvetítő intézete
Budapest, VII., Wesselényi-utca 54. szám.
Közvetít házasságokat biztos sikerrel 6 hét alatt.
Eddig több ezer házasság sikerült. — Válaszbélyeg.

ALAPITTATOTT 1890.

Hajhullás, hajmoly és fejkorpa ellen legbiztosabb szer
a Kossuth-féle
„Tinctura Capillorum“
több ismert nevű orvos által kipróbálva és ajánlva.
Egy eredeti üveg ára 2 kor. — Egy próba üveg ára 1 kor.
Kapható a készítőnél
UDVARDI KOSSUTH PAL
gyógyszertárában Arad, Boros Béni-tér 15. 1049
Kapható: Földes Kelemen, Vojtek Kálmán és Kreisz Géza urak gyógyszertárában.

Csodásan és rögtön hat. lábizzadás
ellen a
Dr. Tsajkovszky-féle szer.
Ha ezen folyadékkal naponta egy-
szer megdörzsöljük a lábakat, ak-
kor nemcsak az izzadás mulik el
már kétszeri alkalmazás után tel-
jesen és biztosan, hanem megszű-
nik a cipők kellemetlen és undorító
bűze. Amellett ezen készítmény tel-
jesen ártalmatlan. 999

1 üveg ára 1 korona. 250

Földes Kelemen
gyógyszertára
Arad, Dák Ferenc-utca.

Alapított 1860. Telefon 213.

Legújabb divatu

uri és gyermek

szalma kalapok

remek választékban kaphatók.

M Ü N Z I.

Aradon. 787

Ékszertergyak

a közlegő bérnyáláshoz a
legnagyobb választékban kapható
csakis

DEUTSCH IZIDOR

óras és ékszeresnél

ARAD, TEMPLON-UTCZA

Minorita-palota

Ugyanott mindenféle más tárgyak
megvételre vagy átcsereletnek.

Veszek

zálogczédulákat.

Telefon 438.

500—1000

koronát kereshet
minden risikó nélkül, minden
különös előképzettség nélkül
havonkint teljesen költség-men-
tesen.

Tessék ajánlatot küldeni
Konstant. Eisele névre Stutt-
gart Ludwig-strasse 56. „E.
87“ jelige alatt. 590

CZERNÓCZKI MIHÁLY

uri és női czipész
Aradon, Kossuth-utca 66. sz. Fiók-üzlet: Boros
Béni-tér 2. sz. (Kneffel-házban).

Ajánlja a n. é. közönség figyelmébe
saját készítményü

uri-, női- és gyermek-czipő raktárát
rendkívüli olcsó árak mellett. — Legjobb
gyártmányu czipő látkok, cremek és fű-
zők minden színben raktáron. 225

Aradon, kir. szabadalmazott ve

Borszivattyuk

és hozzá való legjobb minőségű
gummi csövek legolcsóbb gyári
árakon.

A szivattyu hengerből a bor utolsó
cseppig kifolyik, a szőlő magvak,
hajak és egyéb tisztatlanságok
azonnal továbbittatnak, ezáltal a szí-
vattyu nem romlik és a bort nem
ronthatja, a gépezet jó működé-
seért 3 évi jótállás, ingyen javítás.

Tüzi fecskendők

Golyó szelepekkel. Közö-
geknek legalkalmasabb,
mert homokos és sáros víz hasz-
nátalanál sem tagadják meg a
szolgálatot, — a gép jó működé-
seért 3 évi jótállás (ingyen javítás),
hozza való országos egységes esá-
varok és a legjobb minőségű bi-
lüt-gummirozott kender csövek a
legolcsóbb árban.

Kutak

a hozzávaló csövekkel gyári árban

Hönig Otto

m. királyi szabadalmazott fecskendő
és szivattyu készítő. 1114

Arad, Rákóczi-utca 27. sz.

Permetezők
szakszerű javítása elfogadtatik.

Köhögést csillapít

a hirneves és kellemes ízű

Kaiser-féle

mell-bonbon.

2740 közjegyzőileg hi-
telesített bizonyít-
vány igazolja a biztos ered-
ményt köhögés, rekedtség
vagy katarus és elnyálká-
sodás ellen. Minden egyéb
szert kérünk visszautasítani.

Csomagja 20 és 40 fillér.

Kapható: Gutori Földes Kelemen és Khudy
József a Szűz Máriához, Berger Gyula a
Szent Erzsébethez címzett és Hajós
Arpád gyógyszertárban Aradon. 247

Gyár: NYERGES-ÚJFALU (Esztergom m.) Sürgőnyeim: Eternit Budapest. Telefon 12-92 Gyár: VÖCKLABRUCK (Felső Ausztria.)

ETERNIT-PALA

AZBESZT-CEMENT-PALA

HATSCHEK LAJOS SZAB.

Egyszerű, elpusztíthatatlan, könnyű, tetszetős, olcsó és tűzálló tető-fedőanyag.

ETERNIT MŰVEK HATSCHEK LAJOS BUDAPEST, VI, Andrásy-ut 33.

Elsőrangú referenciák. — Jótállás. — Évi gyártás 1500 kocsi rakomány. — Kérjen ismertetést.

Eladó üzlet.

Nagy magyar községben egy 18 év óta fennálló igen jó forgalmu

üzlet

korlátlan italmérés, tőzsde, mé-
szárszék, bolt, kocsma, három
szobás lakás, gabonás, pincze,
nagy istálló, kocsiszin, 600
□-öl kert, annak fele igen szép
termő szőlővel és gyümölcs-
fákkal beültetve.

Bővebb felvilágosítást ad a
tulajdonos: **Reich Ignác.**

Értesítés.

A nagyérdemű közönség szíves tudomására hozom, hogy
ezidén a

**a városligetben lévő
ásványviz csarnokomat
pártolás hiány miatt nem nyitom meg.**

Ellenben üzlethelyiségemben, mely a Baross-parthoz igen
közel van, első májustól kezdve a kora reggeli órákban Karls-
badi vizet melegítve pohár számsra, ugyszintén a többi vizeket
is poharanként, valamint üvegekben elárusítok, az általam
éveken át tanulmányozott és az orvos urak utasításai értelmében.

Vizeimet egyenesen a forrásoktól hozatom, és hogy azok fris-
sek és jók, azért teletelőséget vállalok. Ajánlom továbbá dusan fősze-
relt fűszer, csemege, mag és bor üzletemet a nagyérdemű kö-
zönség szíves figyelmébe, biztosíthatom gyors, pontos kiszolgá-
lás, kitűnő jó áruk és a legmértányosabb árakról.

1290

Kiváló tisztelettel

Fejér Gyula.

Tanonc felvétetik.

Egy jó házból való fiu

2-3 polgárral, teljes ellátás-
sal és ruházattal

tanonczul

felvétetik

Bienenstock Márk

fűszer és vaskereskedésben

Buttyin, Aradmegye.

Feltűnés!

Az idényre

tavaszi és nyári czipőárunkban

óriási készleteket halmoztunk fel s ezért
rendkívül előnyös árakat léptettünk érvénybe.

Előnyáraink az idény folyamán:

Férfi czugos fekete bőr, erős	2.25	Női csattos czipő, elegáns ...	1.70	Női szürke vitorlavászon, fű- zős czipő	— .90
„ fűzős, igen tartós ...	2.50	„ fekete bőr czugos czipő, tartós	2.20	Leánycipők fűzős, fekete és színes	1.60
„ „ I-a Box	4.—	„ I-a Boxbőr, igen elegáns	3.50	Gyermekcipő fűzős és gombos kiváló minőség, fekete és színes	— .80
„ „ szürke vitorla vá- szonból, fürdőre és sport cipőnek	1.—	„ fekete és színes bőrczipő, fűzős	2.75		
		„ zergebőr szalon s tánczipő	1.30		

Legjobb, halaszthatatlan alkalom a bevásárlásra!

„TURUL” CZIPŐGYÁR R. T.

főraktára Aradon, Andrásy-tér, Minorita-palota, Deutsch Zestvérek üzlete mellett.

Városi és megyei telefon 537. szám.

626